Krotoszyńskie Centrum Usług Społecznych

Życzliwość | Wrażliwość | Pomoc

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KROTOSZYŃSKIEGO CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH ZA 2023 ROK

Krotoszyńskie Centrum Usług Społecznych
ul. Kobylińska 10a
63-700 Krotoszyn
https://kcus.krotoszyn.pl/
kcus@krotoszyn.pl

Sprawozdanie opracowała Katarzyna Kulka - Dyrektor KCUS we współpracy z pracownikami Centrum

Kwiecień, 2024 rok

Spis Treści

WSTĘP 3
1. PODSTAWOWE INFORMACJE O JEDNOSTCE 4
1.1. Podstawa i zakres działania 4
1.2. Struktura organizacyjna 7
1.3. Kadra KCUS 8
1.4. Wykształcenie pracowników i podnoszenie kwalifikacji zawodowych 8
2. DOCHODY I WYDATKI 8
2.1. Dochody 8
2.2. Wydatki 9
3. POMOC ŚRODOWISKOWA 12
3.1. Wywiad środowiskowy 13
3.2. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej 13
4. POMOC SPOŁECZNA 15
4.1. Zasiłek stały i składki zdrowotne 16
4.2. Zasiłek okresowy 17
4.3. Zasiłek celowy 18
4.4. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki 19
4.5. Praca socjalna 19
4.5.1. Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny 19
4.5.2. Praca socjalna prowadzona w oparciu o projekt socjalny 20
4.6. Poradnictwo specjalistyczne 24
4.7. Interwencja kryzysowa 24
4.8. Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej 24
4.9. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych 27
4.10. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi 28
4.11. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi ze zdiagnozowanym autyzmem 29
4.12. Sprawienie pogrzebu 29
4.13. Pomoc osobom w kryzysie bezdomności 29
4.14. Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn 30
4.15. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej 31
4.16. Pomoc w zakresie dożywiania w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” 31
4.17. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 32
5. TELEOPIEKA 33
6. ASYSTENTURA RODZINY 33
7. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY 35
8. PUNKT KONSULTACYJNY DS. NARKOMANII 37
9. PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY 38
9.1. Młodzieżowy Klub Środowiskowy „RIVENDELL” 38
9.2. Młodzieżowa Pracownia Socjoterapii 40
10. DZIENNY DOM „SENIOR+” 40
11. DODATKI MIESZKANIOWE 43
12. POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW O CHARAKTERZE SOCJALNYM 44
12.1. Stypendia szkolne 44
12.2. Zasiłek szkolny 45
13. ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE 45
14. ŚWIADCZENIA RODZINNE 46
15. JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE W RAMACH PROGRAMU „ZA ŻYCIEM” 49
16. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY 50
16.1. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego 50
16.2. Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych 51
17. PROGRAM „CZYSTE POWIETRZE” 53
18. KARTA DUŻEJ RODZINY 53
18.1. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny 53
18.2. Wielkopolska Karta Rodziny 53
19. WSPARCIE W RAMACH RZĄDOWEJ TARCZY ENERGETYCZNEJ 54
19.1. Dodatek węglowy 54
19.2. Szczególne rozwiązania w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw 55

19.3. Zakup preferencyjny paliwa stałego 56
19.4. Dodatek elektryczny 56
19.5. Refundacja podatku VAT 56
20. POMOC DLA OBYWATELI UKRAINY 56
21. ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU POMOCY DLA OBYWATELI UKRAINY 57
21.1. Jednorazowe świadczenie pieniężne 57
21.2. Świadczenie pieniężne na zakwaterowanie i wyżywienie 58
21.3. Świadczenia z pomocy społecznej 58
21.4. Świadczenie rodzinne 59
21.5. Pomoc materialna dla uczniów 59
22. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I INSTYTUCJAMI 59
23. WNIOSKI Z ROZEZNANIA POTRZEB I POTENCJAŁU WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH 61
24. Spis Tabel 65

WSTĘP

Dokument stanowi sprawozdanie z działalności Krotoszyńskiego Centrum Usług Społecznych (dalej zwanym „Centrum" lub zamiennie „KCUS") za 2023 rok oraz przedstawia wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. Realizuje obowiązki ustawowe wynikające z art. 18 ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1818) w myśl, którego dyrektor centrum przedstawia corocznie radzie gminy, która utworzyła centrum, sprawozdanie z działalności centrum za poprzedni rok kalendarzowy oraz przedstawia wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

Zachodzące w ostatnich latach zjawiska społeczne, w szczególności proces starzenia się społeczeństwa, osłabienie więzi międzypokoleniowych w rodzinie, skutkują stałym, dynamicznym wzrostem zapotrzebowania na organizowane przez władze publiczne usługi społeczne. Rosną też oczekiwania społeczne w zakresie wprowadzania oferty nowych rodzajów takich usług.

Odpowiedzią na dostarczanie coraz szerszej gamy pakietu usług społecznych, w coraz krótszym czasie oraz z maksymalnym dostosowaniem do potrzeb lokalnej społeczności było utworzenie z dniem 30 grudnia 2023 r. Krotoszyńskiego Centrum Usług Społecznych poprzez przekształcenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krotoszynie. Utworzone Centrum to inwestycja w przyszłość naszej Gminy, jej mieszkańców i wykonawców usług społecznych. To nowy wymiar lokalnej polityki społecznej, który ma na celu zapewnienie dostępu do zintegrowanych i dopasowanych do potrzeb naszych mieszkańców usług społecznych. Centrum to także sposób na poprawę jakości życia i zdrowia, integrację oraz aktywność społeczną, rozwój i innowację.

Centrum wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom mieszkańców w roku 2023 realizowało zadania statutowe stosując dostępne metody i techniki pracy oraz wykorzystując dostępne narzędzia do realizacji tych działań. Realizowane działania przez Centrum przedstawiono w czterech podstawowych obszarach wsparcia: materialnym, usługowym, w obszarze szeroko rozumianej pracy socjalnej i niekonwencjonalnych form pomocy, z uwzględnieniem źródeł finansowania wsparcia. Analizie poddano także sytuację odbiorców poszczególnych rodzajów świadczeń i usług. Zwrócono uwagę na dwa, najistotniejsze elementy. Pierwszy, związany jest z realizacją przedsięwzięć ukierunkowanych na stały, regularny rozwój, a drugi z dynamicznie zmieniającą się sytuacją społeczną, którą trudno było i jest przewidzieć. Te dwa czynniki zdeterminowały pracę Centrum w 2023 r. i stanowiły punkt odniesienia do prowadzenia wielu działań.

Punktem odniesienia wielu działań prowadzonych w 2023 roku była „Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy Krotoszyn 2030". To ten dokument determinował najważniejsze kierunki lokalnej polityki społecznej, wskazywał działania szeroko rozumianego systemu wsparcia, w tym działania profilaktyczne i interwencyjne, zmierzające do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni lub dotknięci wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich aktywizacji i integracji ze społecznością lokalną.

W obszarze diagnozowania i zaspokajania potrzeb mieszkańców, z uwzględnieniem osób w szczególnie trudnej sytuacji np. rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, seniorów, osób z niepełnosprawnościami czy z problemem bezdomności i ubóstwa, wzmacniano katalog form wsparcia. Aktywność w tym zakresie była możliwa dzięki wsparciu władz lokalnych, współpracy z pracownikami poszczególnych Wydziałów Urzędu Miejskiego w Krotoszynie, działaczami społecznymi, organizacjami pozarządowymi, innymi jednostkami oraz wieloma ludźmi dobrej woli, udało nam się sprostać stawianym przed nami trudnym wyzwaniom.

Ośrodek dbał o jak najwyższą jakość oferowanych mieszkańcom Miasta i Gminy Krotoszyn usług. Wykorzystywał na szeroką skalę rozwiązania informatyczne/techniczne ułatwiające komunikację z Centrum i załatwianie formalności związanych ze wsparciem. Inny przykład to dbałość o stały rozwój zawodowy i podnoszenie kompetencji pracowników Centrum m.in. poprzez zapewnienie im dostępu do superwizji, coachingu, rozbudowanego pakietu szkoleń zawodowych.

Podsumowując, rok 2023 był dla jednostki okresem, w którym działalność pomocowa była prowadzona w stale zmieniających się warunkach zewnętrznych, konieczności reagowania na coraz to nowe wyzwania i problemy społeczne oraz stałego poszerzania się kompetencji i zakresu działań. Centrum realizowało swoje obowiązki zgodnie z zasadami celowości, legalności i gospodarności w zakresie wydatkowania środków finansowych, obowiązującymi standardami oraz zasadami etyki zawodowej. Realizacja misji i założonych celów przebiegała zgodnie z wdrożoną polityką zarządzania ryzykiem i objęta była kontrolą zarządczą.

Warto podkreślić, że ze względów proceduralnych (przekształcenie jednostki, podpisanie umowy na realizację projektu, przeprowadzenie diagnozy niezbędnej do opracowania Programu Usług Społecznych, przygotowanie postępowań na usługi społeczne w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych i przeprowadzenie otwartych konkursów ofert na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) pełne wdrażanie usług społecznych rozpocznie się w 2024 roku.

Wszystkie dane umieszczone w tabelach są wynikiem opracowań własnych Centrum.

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O JEDNOSTCE

1.1. Podstawa i zakres działania

Zakres działań do 2029 grudnia 2023 r. określał Statut Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krotoszynie, przyjęty Uchwałą Nr XLIX/388/2018 Rady Miejskiej w Krotoszynie z dnia 29 marca 2018 r., zmieniony Uchwałą Nr XVII/173/2020 Rady Miejskiej w Krotoszynie z dnia 30 stycznia 2020 r.

Powyższe Uchwały utraciły moc z dniem 30 grudnia 2023 r. na podstawie Uchwały Nr LXII/577/2023 Rady Miejskiej w Krotoszynie z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Krotoszyńskie Centrum Usług Społecznych" poprzez przekształcenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krotoszynie oraz nadania statutu Krotoszyńskiemu Centrum Usług Społecznych.

Od 30 grudnia 2023 r. zakres działania Krotoszyńskiego Centrum Usług Społecznych wyznacza statut, stanowiący załącznik do Uchwały Nr LXII/577/2023 Rady Miejskiej w Krotoszynie z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą „Krotoszyńskie Centrum Usług Społecznych" poprzez przekształcenie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krotoszynie oraz nadania statutu Krotoszyńskiemu Centrum Usług Społecznych.

Przekształcenie jednostki było efektem złożonego w odpowiedzi na konkurs nr FEWP.06.13-IZ.00-029/23 wniosku o dofinansowanie projektu pn. „Krotoszyńskie Centrum Usług Społecznych", w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, Priorytet 6: Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym, Działanie 06.13 Usługi społeczne i zdrowotne, Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w dniu 15.12.2023 r. poinformował, iż wyżej wskazany wniosek o dofinansowanie projektu uzyskał pozytywną ocenę Komisji Oceny Projektów. Wniosek uzyskał łącznie 124.00 punktów, został sklasyfikowany na 2 pozycji i tym samym został rekomendowany do dofinansowania w ramach Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021+. Uzasadnieniem powyższej decyzji jest ocena dokonana przez członków KOP zawarta w Karcie Oceny Formalnej, Karcie Oceny Merytorycznej oraz w wyniku przeprowadzonych negocjacji.

Na realizację ww. projektu, Miasto i Gmina Krotoszyn pozyskało kwotę **3.909.708,63 zł,** w tym: ze środków europejskich**: 2.880.838,54 zł.**

Głównym celem działalności KCUS jako lokalnego organizatora i koordynatora systemu wsparcia społecznego jest zwiększenie równego dostępu do dobrej jakości usług społecznych odpowiadających na bezpośrednie potrzeby społeczności lokalnej. Nowopowstałe Centrum to również realna szansa na rozwój procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, związanego z odchodzeniem od wsparcia instytucjonalnego na rzecz usług świadczonych w społeczności lokalnej - środowisku rodzinnym, blisko domu, opartych w przeważającej mierze na profilaktyce, z uproszczeniem procedur i niwelowaniem ograniczeń oraz na wsparciu lokalnych środowisk. Nowa jednostka organizacyjna to także kompleksowa i profesjonalna obsługa mieszkańców Miasta i Gminy Krotoszyn w zakresie dostępu do spersonalizowanych usług społecznych i zbudowanie lokalnego systemu usług społecznych, świadczącego kompleksowe, spersonalizowane usługi społeczne dla ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Krotoszyn.

Centrum prowadzi swoją działalność na rzecz mieszkańców Miasta i Gminy Krotoszyn, w szczególności w oparciu o m.in. następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;

- ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem";
- ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
- ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty - rozdział 8a ustawy;
- ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- ustawę z dnia z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych;
- ustawę z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne;
- ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.

W 2023 r. Centrum realizowało zadania wykonywane dotychczas przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krotoszynie, w szczególności:

- rozeznanie potrzeb mieszkańców, w tym sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej;
- realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Krotoszyn 2030 r. z uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- świadczenie pracy socjalnej na poziomie ogólnym i zaawansowanym;
- opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- realizacja rządowych programów z zakresu polityki społecznej;
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych u osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej w celu ustalenia ich sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej oraz u osób zobowiązanych do alimentacji;
- udzielanie poradnictwa specjalistycznego, w tym socjalnego, rodzinnego i psychologicznego;
- zapewnienie pomocy w formie dożywiania, w tym dzieci;
- świadczenie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych zasiłków celowych;
- kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- wypłata wynagrodzenia za sprawowanie opieki przyznanej przez sąd;
- pomoc osobom bezdomnym poprzez wszechstronną i wielopłaszczyznową pomoc w zakresie udzielenia schronienia, posiłku i zabezpieczenia podstawowych potrzeb życiowych;
- udzielenie pomocy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzeń losowych bądź sytuacji kryzysowych;
- udzielanie pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- opłacanie składek zdrowotnych za osoby korzystające z pomocy w formie zasiłków stałych;

- działania związane w funkcjonowaniem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (udział pracowników w pracach Zespołu i grup roboczych, obsługa administracyjno-techniczna Zespołu);
- prowadzenie Dziennego Domu „Senior+”;
- prowadzenie Młodzieżowej Pracowni Socjoterapii;
- prowadzenie Młodzieżowego Klubu Środowiskowego „RIVENDELL”;
- prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Narkomanii;
- prowadzenie Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn;
- wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w ramach systemu pieczy zastępczej, w tym prowadzenie pracy z rodziną przez asystentów rodziny;
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej Wojewodzie Wielkopolskiemu, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych;
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń wychowawczych;
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy materialnej dla uczniów w formie zasiłku szkolnego i stypendium szkolnego;
- przyznawanie i wypłacanie jednorazowego świadczenia pieniężnego określonego w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- przyznawanie Karty Dużej Rodziny;
- przyznawanie Wielkopolskiej Karty Rodziny;
- przyznawanie i wypłacanie dodatków mieszkaniowych.

Ponadto w 2023 roku Centrum realizowało zadania w zakresie:

- prowadzenia postępowań w sprawach wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego, o których mowa w ust. 10g ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 54);
- potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 146);
- prowadzenie postępowań dotyczących dodatku elektrycznego na podstawie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1704 ze zm.);
- prowadzenia postępowań dotyczących wypłaty dodatku węglowego zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1630);
- prowadzenia postępowań dotyczących wypłaty dodatku dla gospodarstw domowych zgodnie z ustawą z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1772 ze zm.).
- prowadzenia postępowań dotyczących refundacji VAT na podstawie ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U. z 2024 r. poz. 303);

- wydawanie zaświadczeń potwierdzających wypłacenie na rzecz gospodarstwa domowego dodatku węglowego na podstawie art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych (Dz.U. z 2024 r. poz.114);
- prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego przysługującego obywatelom Ukrainy, o którym mowa w art. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 167 ze zm.);
- realizacji zadań z zakresu świadczenia pieniężnego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, o którym mowa w art. 13 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 167 ze zm.);
- realizacji szeregu świadczeń socjalnych dla obywateli Ukrainy, w tym w zakresie świadczeń rodzinnych, świadczeń z pomocy społecznej - odpowiednio art. 26 i art. 29 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 167 ze zm.).

KCUS realizował także inne zadania na podstawie uchwał Rady Miejskiej w Krotoszynie, zarządzeń Burmistrza Krotoszyna, zawartych umów i porozumień.

1.2. Struktura organizacyjna

Standardy organizacji pracy i zatrudnienia w jednostce precyzuje Regulamin Organizacyjny. Określa on jasno zasady kierowania jednostką, jak również jego strukturę i zakres funkcjonowania. Obliguje to jednostkę do działań na podstawie obowiązujących przepisów prawa, statutu, uchwał Rady Miejskiej w Krotoszynie, zarządzeń Burmistrza Krotoszyna oraz zarządzeń wewnętrznych Dyrektora KCUS. Dokument ten przedstawia strukturą organizacyjną jak również zakres zadań poszczególnych pracowników. Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, w ramach struktury organizacyjnej Centrum wyodrębnia się w szczególności:

- Stanowisko Dyrektora Centrum
- Zespół ds. organizowania usług społecznych, w tym stanowisko organizatora usług społecznych oraz koordynatorzy indywidualnych planów usług społecznych
- Zespół ds. realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym: organizator pomocy społecznej, stanowiska specjalistów z zakresu pracy socjalnej, pracy z rodziną oraz inni specjaliści realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej oraz Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn i Ogrzewalnia
- Stanowisko organizatora społeczności lokalnej

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. w Centrum wyodrębniono także inne zespoły i stanowiska niż określone powyżej, w tym:

- Stanowisko Inspektora ochrony danych osobowych
- Zespół ds. finansowo-księgowych
- Zespół ds. organizacyjno-administracyjnych i kadr
- Dzienny Dom „Senior+” w Krotoszynie
- Zespół ds. Wspierania Rodziny i ds. Uzależnień, w tym: Placówka wsparcia dziennego - Młodzieżowa Pracownia Socjoterapii, Placówka wsparcia dziennego - Młodzieżowy Klub Środowiskowy RIVENDELL, Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii.

1.3. Kadra KCUS

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. kadra Centrum liczyła 44 pracowników (w przeliczeniu na etaty - 41,875 pracowników), w tym 35 kobiet i 9 mężczyzn.

W liczbie 44 pracowników, zatrudnionych było 11 pracowników socjalnych, co stanowiło 25% ogółu zatrudnionych. Spełniony został ustawowy warunek określony w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej.

W działalność KCUS w minionym roku zaangażowane były osoby skierowane w celu odbycia praktyk studenckich: 1 osoba skierowana przez Wyższą Szkołę Nauk Pedagogicznych w Warszawie, 1 osoba skierowana przez Wielkopolską Szkołę Społeczno-Ekonomiczną w Środzie Wlkp., 2 osoby skierowane na praktyki z Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. K. Libelta w Krotoszynie.

1.4. Wykształcenie pracowników i podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Pracownicy KCUS posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe: 1 osoba posiada tytuł naukowy doktora, 31 pracowników legitymuje się wykształceniem wyższym (70,45%). Wśród osób legitymujących się wyższym wykształceniem 17 ukończyło również studia podyplomowe.

Wsparcie adresowane do mieszkańców Miasta i Gminy Krotoszyn, a także realizacja wielu zadań, których katalog wciąż się rozszerza, wymaga zaangażowania profesjonalnej kadry, rozwijającej swoje umiejętności adekwatnie do potrzeb.

Pracownicy KCUS podnoszą, w sposób ciągły, kwalifikacje zawodowe. Zobowiązani są do tego nie tylko zmieniającymi się przepisami prawa, ale także obowiązkiem, jaki nakłada na nich art. 24 ust. 7 ustawy o pracownikach samorządowych. Zakres zadań powierzony do realizacji pracowników KCUS jest bardzo szeroki. Duża rozpiętość zadaniowa niesie, więc za sobą różnorodność tematów szkoleniowych. Dyrektor KCUS wychodząc naprzeciw oczekiwaniom pracowników i jednocześnie dbając o rzetelne i zgodne z przepisami prawa wykonywanie powierzonych Ośrodkowi zadań, podejmuje działania, których celem jest zapewnienie udziału w zróżnicowanych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych, podległym pracownikom.

W 2023 roku **27 pracowników** poszerzyło swoją wiedzę poprzez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, spotkaniach, seminariach i konferencjach. Organizatorem form kształcenia w 2023 roku był przede wszystkim Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych. Tematyka szkoleń wpisywała się w zakres zadań publicznych realizowanych przez KCUS, obejmowała zagadnienia dotyczące m.in. wspierania zdrowia psychicznego, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, realizacji i obsługi świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy, techniki pracy z rodziną, budowanie preferowanej przyszłości i wzmacnianie tego, co działa w rodzinie.

Dokształcanie było możliwe poprzez szkolenia stacjonarne i platformy e-learningowe.

2. DOCHODY I WYDATKI

Podstawą gospodarki finansowej KCUS jest plan finansowy zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej w Krotoszynie. Plan finansowy ustalany jest na podstawie zgłoszonych potrzeb i weryfikowany możliwościami finansowymi Miasta i Gminy Krotoszyn. W 2023 r. pierwotny plan wydatków budżetowych wynosił 28.047,784,00 zł. W trakcie roku został zwiększony o kwotę 6.986.292,65 zł. Ostateczny plan finansowy wydatków w 2023 r. zamknął się kwotą 35.034.076,65 zł i został wykonany w 98,43%.

2.1. Dochody

KCUS uzyskuje dochody własne, które przekazywane są do budżetu gminy. Natomiast dochody związane z realizacją zadań bieżących z zakresu administracji rządowej przekazywane do budżetu państwa. Szczegółowe zestawienie dochodów budżetowych KCUS w 2023 roku przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Plan dochodów i wykonanie wg źródeł w 2023 r.

Źródło dochodów	Wykonanie
Opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej przez osoby zobowiązane do alimentacji	231 599,58
Zwroty z lat ubiegłych nienależnie pobranych opłat przez domy pomocy społecznej	1 804,14
Opłaty za pobyt w Dziennym Domu Senior+	58 790,24
Dochody z lat ubiegłych z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z pomocy społecznej: zasiłki okresowe, celowe, składki zdrowotne, posiłki	11 810,16
Dochody dla płatnika z tytułu wykonywania zadań określanych przepisami prawa	1 333,00
Opłaty za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	461 214,55
Dochody z najmu i dzierżawy	1 500,00
Zwroty z lat ubiegłych nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych wraz z odsetkami	44 310,38
Zwroty z lat ubiegłych nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych oraz z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami	80 386,63
Dochody z tytułu należności ściągniętych od dłużnika alimentacyjnego w wysokości wypłaconych świadczeń z zaliczki alimentacyjnej wraz z odsetkami	11 938,05
Dochody z tytułu należności ściągniętych od dłużnika alimentacyjnego w wysokości wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami	771 526,78
Opłaty za duplikaty KDR	202,00
Zwroty z lat biegłych nienależnie pobranych dodatków węglowych wraz odsetkami	18 089,61
Zwroty nienależnie pobranych świadczeń przez obywateli Ukrainy wraz z odsetkami	264,83
Razem, w tym:	**1 694 769,95**
dochody pobrane na rzecz budżetu państwa	785 669,15
dochody pobrane na rzecz budżetu gminy	909 100,80

Z zaprezentowanych danych wynika, że zdecydowanie największy udział w dochodach uzyskiwanych przez KCUS to dochody pochodzące od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (771.526,78 zł). Dłużnik alimentacyjny jest obowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Zwracana kwota w pierwszej kolejności zaliczana jest na poczet odsetek od należności, które stanowią dochody budżetu państwa. Następnie po spłacie odsetek z wpłaconej kwoty 40% przekazywane jest na dochód gminy wierzyciela, a 60% kwoty zwrotu stanowi dochód budżetu państwa. Dochodzenie zwrotu tych należności prowadzone jest przez komorników sądowych.

Największe wpływy gminy stanowią dochody z tytułu odpłatności za usługi opiekuńcze, które w 2023 roku wyniosły 443.315,08 zł i w stosunku do 2022 r. (271.221,36 zł) wzrosły o 61,18%. Spowodowane to jest większą liczbą osób objętych usługami opiekuńczymi, a także wynika to ze zmiany wysokości odpłatności za 1 godzinę usługi.

2.2. Wydatki

Tabela 2. Plan wydatków i wykonanie wg źródeł finansowania w 2023 r.

Źródło finansowania	Plan	Wykonanie	% wykonania
Budżet państwa - zadania zlecone gminie	17 510 054,91	17 496 935,20	99,93%
Budżet państwa - dofinansowanie zadań własnych gminy	1 994 884,62	1 941 971,98	97,35%

Fundusz Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań na rzecz obywatelom Ukrainy, dotkniętym konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy	1 240 284,57	1 234 220,07	99,51%
Fundusz Przeciwdziałania COVID-19	527 872,71	527 872,71	100,00%
Budżet własny gminy	13 728 521,52	13 251 452,62	96,52%
Fundusz Pracy	32 458,32	32 458,32	100,00%
Razem:	**35 034 076,65**	**34 484 910,90**	**98,43%**

Tabela 3. Plan wydatków i wykonanie w podziale na działy w 2023 r.

Dział	Nazwa działu	Plan wydatków	Wykonanie	% wykonania
851	Ochrona zdrowia	755 732,00	716 071,06	94,75%
852	Pomoc społeczna	14 258 676,73	13 892 363,01	97,43%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 361 140,71	1 356 550,71	99,66%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	134 504,00	63 518,55	47,22%
855	Rodzina	18 524 023,21	18 456 407,57	99,63%
Razem:		**35 034 076,65**	**34 484 910,90**	**98,43%**

Tabela 4. Wydatki KCUS poniesione w 2023 r. w porównaniu do 2022 r.

Dz.	Rozdz.	Zadania	2023 rok		2022 rok	
			Wydatki	% w relacji wydatków ogółem	Wydatki	% w relacji wydatków ogółem
851	85153	Ochrona zdrowia. Zwalczanie narkomanii - realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Krotoszyn	135 539,60	0,39%	121 550,12	0,17%
851	85154	Ochrona zdrowia. Przeciwdziałanie alkoholizmowi - realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta i Gminy Krotoszyn	571 795,46	1,66%	404 798,59	0,56%
851	85195	Ochrona zdrowia. Pozostała działalność - koszty obsługi wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczenia opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, spełniającym kryterium dochodowe	8 736,00	0,03%	9 632,00	0,01%
852	85202	Pomoc społeczna. Domy pomocy społecznej - ponoszona przez gminę odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej	3 621 823,52	10,50%	2 966 179,54	4,10%
852	85205	Pomoc społeczna. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - koszty obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego	9 412,95	0,03%	6 425,40	0,01%
852	85213	Pomoc społeczna. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłki stałe	59 935,02	0,17%	64 761,69	0,09%

852	85214	Pomoc społeczna. Zasiłki okresowe, celowe, pomoc w naturze i sprawienie pogrzebu	816 227,93	2,37%	567 241,78	0,78%
852	85215	Pomoc społeczna. Dodatki mieszkaniowe, dodatki energetyczne oraz koszty obsługi	1 557 789,06	4,52%	1 381 590,65	1,91%
852	85216	Pomoc społeczna. Zasiłki stałe	709 973,72	2,06%	757 030,63	1,05%
852	85219	Pomoc społeczna. Ośrodki pomocy społecznej - koszty funkcjonowania Ośrodka oraz wypłata wynagrodzenia dla opiekuna prawnego przyznane przez sąd	3 166 491,07	9,18%	2 811 836,26	3,89%
852	85228	Pomoc społeczna. Usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2 095 926,00	6,08%	1 484 775,10	2,05%
852	85230	Pomoc społeczna. Realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	658 504,66	1,91%	392 153,52	0,54%
852	85295	Pomoc społeczna. Pozostała działalność, w tym: koszty funkcjonowania Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn, Dziennego Domu "Senior+"	1 078 515,99	3,13%	905 359,53	1,25%
852	85295	Pomoc społeczna. Pozostała działalność - dodatki osłonowe	0,00	0,00%	3 303 227,18	4,57%
852	85295	Pomoc społeczna. Pozostała działalność - pomoc obywatelom Ukrainy (zasiłki stałe, posiłki w szkole i przedszkolu, pomoc psychologa)	117 763,09	0,34%	93 412,04	0,13%
853	85395	Pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej. Pozostała działalność - pomoc obywatelom Ukrainy (jednorazowe świadczenie w wysokości 300 zł, świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia)	828 678,00	2,40%	3 145 996,00	4,35%
853	85395	Pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej. Pozostała działalność - dodatek węglowy, dodatek na inne źródła ciepła, dodatek elektryczny, refundacja podatku VAT	527 872,71	1,53%	18 364 842,96	25,39%
854	85415	Edukacyjna opieka wychowawcza. Pomoc materialna dla uczniów - wypłata stypendiów i zasiłków szkolnych dla uczniów	55 190,55	0,16%	96 820,27	0,13%
854	85495	Edukacyjna opieka wychowawcza. Pozostała działalność -wypłata stypendiów szkolnych dla uczniów z Ukrainy	8 328,00	0,02%	1 184,00	0,00%
855	85502	Rodzina. Świadczenia wychowawcze	147 911,91	0,43%	18 742 992,98	25,91%
855	85502	Rodzina. Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	17 007 529,83	49,32%	15 808 782,76	21,86%

855	85503	Rodzina. Karta Dużej Rodziny - koszty obsługi	6 366,00	0,02%	8 722,00	0,01%
855	85504	Rodzina. Wspieranie rodziny - realizacja zadań przez asystentów rodziny	259 577,43	0,75%	226 396,96	0,31%
855	85508	Rodzina. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	460 526,42	1,34%	360 258,15	0,50%
855	85513	Rodzina. Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekunów, specjalny zasiłek opiekuńczy	295 045,00	0,86%	201 101,00	0,28%
855	85595	Rodzina. Pozostała działalność - świadczenia rodzinne wypłacone obywatelom Ukrainy	279 450,98	0,81%	106 937,89	0,15%
		Razem:	34 484 910,90	100,00%	72 334 009,00	100,00%

3. POMOC ŚRODOWISKOWA

Priorytetowym celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Powyższy cel realizowany jest poprzez pracę socjalną, która jest fundamentalnym świadczeniem pomocy społecznej oraz w formie wypłaty świadczeń finansowych. Działania pracowników pomocy środowiskowej koncentrują się na modyfikacji sposobu funkcjonowania osób, ich otoczenia, wzmacnianiu potencjału osób i rodzin do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej oraz wsparciu w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Założenia te są spełniane poprzez podejmowane przez pracowników socjalnych działania zaprojektowane w oparciu o sporządzoną ocenę sytuacji i zmierzające do realizacji ustalonych celów. Skuteczne oddziaływanie na jednostkę odbywa się po dogłębnym rozpoznaniu (diagnozie) sytuacji w jakiej się znajduje, jej zasobów, deficytów, po określeniu w jakich obszarach jej funkcjonowania występują trudności i jakie są ich przyczyny. Zebrane informacje umożliwiają pracownikom socjalnym zaplanowanie działań, które są adekwatne do potrzeb, a w konsekwencji służą rodzinie w rozwiązaniu sytuacji problemowych, z jakimi się boryka. Zaprojektowane działania są realizowane zarówno przez osobę czy rodzinę, jak i pracownika socjalnego.

Podstawą pomocy społecznej jest udzielanie wsparcia ze względu na wystąpienie trudnej sytuacji życiowej oraz brak możliwości jej samodzielnego przezwyciężenia. Ustawa o pomocy społecznej nie konkretyzuje trudnych sytuacji życiowej, jedynie w art. 7 wymienia najczęstsze powody ich powstawania. Dla potrzeb statystyki wybierany jest jeden z problemów, który wydaje się w danym momencie najistotniejszy i wymagający podjęcia próby jego rozwiązania w pierwszej kolejności. Warto zauważyć, że w ciągu roku problemy rodziny i ich postrzeganie mogą się zmieniać. W różnym czasie mogą być wskazywane różne powody korzystania przez rodzinę z pomocy. I tak np. w styczniu rodzina może korzystać z pomocy z powodu bezrobocia, ale już w marcu podstawowym problemem rodziny może być poważna choroba bezrobotnego członka rodziny uniemożliwiająca podjęcie pracy. Różnych scenariuszy wielokrotnej zmiany podstawowego powodu korzystania z pomocy może być wiele. Zazwyczaj jednocześnie występuje kilka złożonych problemów, które wymagają ich rozwiązania.

Działania wspierające podejmowane przez KCUS polegają w szczególności na pracy socjalnej oraz udzielaniu pomocy w formie pieniężnej i niepieniężnej. Dobrym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny, który mobilizuje osoby do aktywności w rozwiązywaniu swoich problemów, wyzwala z bierności i często wyuczonej bezradności, a z drugiej strony pozwala zidentyfikować i wyeliminować z pomocy społecznej osoby i rodziny, które nie są zainteresowane podjęciem własnych starań zmierzających do poprawy ich trudnej sytuacji życiowej, a jedynie korzystaniem ze świadczeń pomocy społecznej.

3.1. Wywiad środowiskowy

Dla przyznania świadczenia z pomocy społecznej niezbędne jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego. Sposób i terminy przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, wzór kwestionariusza wywiadu, wzór oświadczenia o stanie majątkowym, wzór oświadczenia, o którym mowa w art. 107 ust. 5g ustawy o pomocy społecznej oraz wzór legitymacji pracownika socjalnego określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. 2021 poz. 893).

Rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadza się w celu ustalenia sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób i rodzin korzystających lub ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej, a także innych osób wskazanych w drodze ustawy.

Biorąc pod uwagę, że w procedurze przeprowadzania wywiadu jest samodzielne określanie przez pracownika socjalnego, które z części formularza wywiadu będą wypełniane w zależności od sytuacji danej osoby lub rodziny, to wywiad, w szerszym zakresie, może posłużyć realizacji celów związanych ze świadczeniem wyłącznie pracy socjalnej.

Wywiad przeprowadza się w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o potrzebie udzielenia pomocy. W sprawach niecierpiących zwłoki, wymagających pilnej interwencji, wywiad przeprowadza się w terminie do 2 dni od dnia otrzymania wiadomości o potrzebie przyznania wsparcia. Pracownik socjalny jest zobowiązany do sprawdzenia każdego zgłoszenia o konieczności udzielenia pomocy, może również wszcząć postępowanie z urzędu. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby lub rodziny. Pracownik socjalny przeprowadzając wywiad, bierze pod uwagę indywidualne cechy, sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby samotnie gospodarującej lub osób w rodzinie, które mogą mieć wpływ na rodzaj i zakres przyznanego wsparcia. Co ważne, w ramach przeprowadzonego wywiadu pracownik socjalny dokonuje nie tylko analizy, ale również diagnozy sytuacji danej osoby lub rodziny oraz formułuje wnioski z nich wynikające, stanowiące podstawę planowania pomocy.

Pracownicy socjalni KCUS w 2023 roku sporządzili łącznie 2.705 (obywatele Polscy - 2.593, obywatele Ukraińscy - 112) wywiadów środowiskowych**,** rozeznając środowiska pod względem ich sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej, mieszkaniowej i materialnej. W przeliczeniu na jednego pracownika socjalnego przypadało średnio **270** wywiadów.

3.2. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej

W 2023 roku pomocą społeczną objętych zostało 1.180 osób, co stanowiło 2,98% mieszkańców gminy (według danych GUS zamieszkałych na terenie gminy było 39.581 osób). Osoby objęte pomocą wchodziły w skład 679 rodzin. Wyłącznie z pracy socjalnej skorzystało 89 rodzin.

Liczba pobierających świadczenia z pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako **wskaźnik deprywacji lokalnej** i jest tożsamy z odsetkiem mieszkańców korzystających z pomocy społecznej. Odzwierciedla bowiem niemożność pozwolenia sobie na rzeczy uważane przez większość ludzi jako pożądane lub nawet niezbędne do godnego życia. W 2023 roku dla Miasta i Gminy Krotoszyn wartość tego wskaźnika wyniosła **1,92%** i była wyższa w stosunku do 2022 roku, kiedy to wskaźnik deprywacji lokalnej wynosił 1,67%.

Tabela 5. Typy rodzin objęte pomocą społeczną w 2023 r. w porównaniu do 2022 r.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną	2022 rok		2023 rok	
	Liczba rodzin	Osoby w rodzinie	Liczba rodzin	Osoby w rodzinie
Rodziny ze względu na liczbę osób				
osoby samotnie gospodarujące	451	451	478	478

rodziny dwuosobowe	73	146	80	160
rodziny trzyosobowe	47	141	34	102
rodziny czteroosobowe	29	116	30	120
rodziny pięcioosobowe	22	110	34	170
rodziny sześcioosobowe i więcej	20	148	23	150
Razem	**642**	**1 112**	**679**	**1 180**
Rodziny pełne				
z 1 dzieckiem	48	121	37	92
z 2 dzieci	39	137	35	128
z 3 dzieci	35	159	34	160
z 4 dzieci i więcej	20	126	28	174
Razem	**142**	**543**	**134**	**554**
Rodziny niepełne				
z 1 dzieckiem	24	51	23	50
z 2 dzieci	21	67	14	44
z 3 dzieci	13	56	14	60
z 4 dzieci i więcej	6	31	11	62
Razem	**64**	**205**	**62**	**216**
Rodziny emerytów i rencistów				
osoby samotnie gospodarujące	154	154	177	177
rodziny dwuosobowe	36	72	32	64
rodziny trzyosobowe	5	15	0	0
rodziny czteroosobowe i więcej	6	31	9	48
Razem	**201**	**272**	**218**	**289**

Dane statystyczne KCUS jednoznacznie wskazują, że w 2023 r. największą grupą otrzymującym świadczenia z pomocy społecznej są osoby samotnie gospodarujące. Osoby te stanowiły **70,40%** (w 2022 r. – 70,25%) wszystkich gospodarstw domowych korzystających z dostępnej oferty pomocy i wsparcia. Ich bardzo wysoki udział procentowy utrzymuje się na podobnym od wielu lat. Analizując dalej, w grupie wszystkich gospodarstw domowych otrzymujących świadczenia z pomocy społecznej 26,07% (w 2022 r. – 23,99%) to 1-osobowe gospodarstwa domowe emerytów i rencistów.

Wraz ze zwiększającą się liczbą osób w podeszłym wieku wzrasta liczba seniorów niepełnosprawnych i wymagających opieki. Coraz więcej ludzi osiąga tzw. wiek sędziwy (powyżej 90 lat), w którym drastycznie wzrasta ryzyko nagłego pogorszenia stanu zdrowia i obniżenia ogólnej sprawności fizycznej, skutkujące znacznym ograniczeniem dostępu do usług i świadczeń oraz uczestnictwa w życiu społecznym. Obserwowane od dłuższego czasu zmiany zachodzące w funkcjonowaniu rodziny, powodują konieczność przejęcia funkcji opiekuńczej nad osobą starszą przez system zabezpieczenia społecznego.

W systemie pomocy społecznej przeważały rodziny posiadające nie więcej niż dwoje dzieci. Stanowiły one 53,73% populacji wszystkich rodzin z dziećmi. W stosunku do roku ubiegłego mamy do czynienia ze spadkiem liczby rodzin w tej kategorii o 15 rodzin. Natomiast liczba rodzin wielodzietnych (troje i więcej dzieci) wzrosła w stosunku do roku ubiegłego o 7 rodzin.

Tabela 6. Powody przyznania pomocy społecznej w 2023 r. w porównaniu do 2022 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2022 rok	2023 rok
	Liczba rodzin	
Ubóstwo	325	336
Bezrobocie	178	205
Długotrwała lub ciężka choroba	283	321
Niepełnosprawność	260	295
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	78	82

Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	48
Przemoc domowa	4	9
Bezdomność	34	43
Alkoholizm	50	57
Narkomania	14	8
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	14	19
Sytuacja kryzysowa, zdarzenia losowe	10	21

Wśród mieszkańców Gminy Krotoszyn korzystających ze wsparcia najliczniejszą grupę stanowiły rodziny żyjące w ubóstwie, dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością, z problemem bezrobocia, a także mające trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Część osób korzysta również z powodu przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa, alkoholizmu i bezdomności. Inne problemy stanowiły relatywnie rzadkie powody udzielania wsparcia tj. udzielanie pomocy z powodu wystąpienia sytuacji kryzysowej, narkomanii, czy pomoc kierowana dla osób mających trudności po zwolnieniu z zakładu karnego.

Należy podkreślić, że wszystkie wymienione wyżej dysfunkcje mają negatywny wpływ nie tylko na rodziny, które zostały nimi dotknięte. Mają one także wymiar ogólnospołeczny, powodujący konieczność wyasygnowania środków na wsparcie materialne i w naturze oraz potrzebę stałego angażowania wysiłków społecznych skierowanych na minimalizację skutków tych dysfunkcji, widocznych we wszystkich sferach życia społecznego: edukacji, ochronie zdrowia, aktywizacji zawodowej, rozwoju i integracji społecznej.

4. POMOC SPOŁECZNA

Świadczenia z pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki, będące podstawą ich przyznania. W celu osiągania wyznaczonych celów określonych w ustawie o pomocy społecznej w roku 2023 KCUS udzielał świadczeń w formie: pieniężnej, rzeczowej, usługowej, poradnictwa oraz pracy socjalnej.

W sprawach dotyczących realizacji zadań z ustawy o pomocy społecznej w roku 2023 **wydano 2.281 decyzji administracyjnych.** Dotyczyły one m.in. przyznawania świadczeń, naliczania odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej oraz przyznawania innego typu usług i odpłatności.

Kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej od 2022 roku wynosi odpowiednio:

- **dla osoby samotnie gospodarującej - 776 zł** (wcześniej było 701 zł)
- **dla osoby w rodzinie - 600 zł** (wcześniej było 528 zł).

Warto tutaj porównać kryteria dochodowe z pomocy społecznej do minimum egzystencji, które jest jedną z miar ubóstwa. Minimum egzystencji wyznacza taki poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia i rozwoju człowieka. Jego ustalaniem zajmuje się Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Przy obliczaniu tego wskaźnika jest brany pod uwagę koszt koszyka podstawowych dóbr, do których zalicza się głównie żywność, wydatki związane z utrzymaniem mieszkania, zakupem odzieży, obuwia i środków higieny osobistej. Wartość minimum egzystencji jest wyznaczana dla ośmiu rodzajów gospodarstw domowych: dwóch emeryckich (jednoosobowych i dwuosobowych) oraz sześciu pracowniczych, wśród których są rodziny z dziećmi i bez nich oraz osoby żyjące w pojedynkę.

Według danych Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, wartości minimum egzystencji z 2023 roku były wyższe od przyjętych kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej we wszystkich typach gospodarstw domowych. I tak wartość minimum egzystencji dla rodziny z jednym dzieckiem w wieku 4-6 lat wyniosła 2.240,69 zł (tj. 746,90 zł na osobę), z dzieckiem starszym w wieku 13-15 lat jest to 2.444,55 zł (tj. 814,85 zł na osobę). Dla osoby samotnie gospodarującej w wieku

produkcyjnym minimum egzystencji wyniosło 901,04 zł, a w wieku emeryckim 854,08 zł. W gospodarstwie z trójką dzieci minimum egzystencji w 2023 roku oszacowano na 4.044,23 zł (tj. 808,85 zł na osobę), a w gospodarstwie emeryckim 2-osobowym - 1.453,49 zł (tj. 726,74 zł).

W praktyce oznacza to, że osoby żyjące w skrajnym ubóstwie nie spełniają kryteriów dochodowych do uzyskania wsparcia z systemu pomocy społecznej, które co do zasady jest kierowane do osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. Co więcej, patrząc na wartości minimum egzystencji za 2022 r., widać, że różnice między jego wysokością a progami dochodowymi jeszcze bardziej się pogłębiają, bo wówczas dla dwóch gospodarstw domowych wskaźnik ten był niższy od kryterium, a w 2023 roku już dla żadnego z nich.

Ustawa o pomocy społecznej umożliwia dwie formy udzielania pomocy. Pierwsza, to **świadczenia pieniężne**, mające charakter np. zasiłku stałego, okresowego, czy też celowego. Świadczenia te realizowane są na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej w oparciu o rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby/rodziny. Druga forma to **świadczenia niepieniężne**, mające charakter m.in. pracy socjalnej, pomocy rzeczowej, specjalistycznego poradnictwa, interwencji kryzysowej, usług opiekuńczych, kierowania do domu pomocy społecznej. Ponadto, w ramach tej formy pomocy udzielane jest również potrzebującym osobom i rodzinom schronienie, zapewniane są posiłki i niezbędne ubranie.

Tabela 7. Przyznane świadczenia pieniężne i niepieniężne w 2023 r. w porównaniu do 2022 r.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób		Różnica (-) spadek (+) wzrost
	2022 rok	2023 rok	
świadczenia niepieniężne	382	469	+87
świadczenia pieniężne	344	381	+37

4.1. Zasiłek stały i składki zdrowotne

Podstawowym celem przyznania zasiłku stałego jest zapewnienie źródła utrzymania osobom, które ze względu na niezdolność do pracy własnymi staraniami nie są w stanie zapewnić sobie środków do życia. Dotyczy to osób całkowicie niezdolnych do pracy oraz osób niezdolnych do pracy ze względu na wiek. Należy jednak pamiętać, że całkowita niezdolność do pracy nie zawsze oznacza brak możliwości jakiegokolwiek zatrudnienia. Dotyczy to głównie osób z niepełnosprawnościami.

Zasiłek stały przyznawany jest na podstawie art. 37 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Zasiłek stały przysługuje:

1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały do końca 2023 r. ustalany był w wysokości:

1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby z tym, że kwota zasiłku od dnia 1 stycznia 2022 r. nie może być wyższa niż 719 zł miesięcznie;
2) w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Od stycznia 2024 r. zasiłek stały ustala się w wysokości:

1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 1000 zł miesięcznie;

2) w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kwotą stanowiącą 130% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie (od 2024 r. - 100 zł).

W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania lub zasiłku dla opiekuna, zasiłek stały nie przysługuje.

Osobę przebywającą w domu pomocy społecznej lub ubiegającą się o przyjęcie do niego uznaje się za osobę samotnie gospodarującą, jeżeli przed przyjęciem do domu pomocy społecznej lub rozpoczęciem oczekiwania na miejsce w takim domu była uprawniona do zasiłku stałego.

Przy ustalaniu uprawnienia oraz wysokości zasiłku stałego do dochodu nie wlicza się kwoty zasiłku okresowego.

Zasiłek stały jako świadczenie z pomocy społecznej nie podlega egzekucji administracyjnej.

Tabela 8. Zasiłki stałe przyznane w 2023 r.

Zasiłki stałe	Liczba osób, którym przyznano zasiłek	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób
Ogółem, w tym dla osoby:	**128**	**1 159**	**709 973,72**	**127**	**143**
samotnie gospodarującej	118	1 067	672 413,43	118	118
pozostającej w rodzinie	12	92	37 295,29	11	27

Średnia miesięczna wysokość zasiłku stałego wyniosła 462,22 zł i była niższa niż dla osób samotnie gospodarujących (474,87 zł), a wyższa niż dla osób zamieszkujących wspólnie z rodziną (258,99 zł).

W roku 2023 KCUS za osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne. Osoby te podlegają przedmiotowemu ubezpieczeniu od dnia przyznania do dnia utraty prawa do zasiłku stałego.

Podstawą wymiaru składki zdrowotnej jest kwota odpowiadająca wysokości przyznanego zasiłku stałego z pomocy społecznej. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% kwoty zasiłku stałego, przysługującego świadczeniobiorcy w danym miesiącu.

W 2023 r. opłacono składki zdrowotne za **107 osób** pobierających zasiłki stałe, tj. **1.032 świadczenia** na łączną kwotę **59 935,02 zł**. Średnia miesięczna wysokość składki wyniosła 46,68 zł. Zadanie to było finansowane w 100% z budżetu państwa, z dotacji celowej na dofinansowanie zadań własnych gminy.

4.2. Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;

2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej: do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby z tym, że miesięczna kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
2) w przypadku rodziny: do wysokości różnicy między kryterium rodziny a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie. Okres, na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy uzależniony jest od indywidualnej sytuacji osoby czy rodziny.

W przypadku podjęcia zatrudnienia przez osobę objętą kontraktem socjalnym pobierającą zasiłek okresowy, może być on wypłacany nadal niezależnie od dochodu, do dnia wynikającego z decyzji przyznającej zasiłek okresowy, nie dłużej jednak niż do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba została zatrudniona. Zasiłek okresowy w tym przypadku wypłacany jest nie częściej niż raz na 2 lata.

Tabela 9. Zasiłki okresowe przyznane w 2023 r.

Zasiłki okresowe	Liczba osób, którym przyznano zasiłek	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ogółem, w tym przyznane z powodu:	**206**	**1 232**	**467 595,79**	**204**	**356**
bezrobocia	169	1 075	425 021,31	167	308
długotrwałej choroby	11	46	17 602,05	11	11
niepełnosprawności	21	69	12 244,19	21	31
innej przyczyny	13	42	12 728,24	13	17

Jak wskazuje powyższa tabela najwięcej osób korzysta z zasiłku okresowego z powodu bezrobocia, natomiast z niepełnosprawności i długotrwałej choroby korzysta 15,53% ogółu osób, którym przyznano zasiłek.

4.3. Zasiłek celowy

Zasiłek celowy przyznawany jest na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym osobom niemającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

Na podstawie art. 39a ustawy o pomocy społecznej zasiłek celowy może być przyznany również w celu realizacji postanowień kontraktu socjalnego i może być wypłacany niezależnie od dochodu, przez okres do 2 miesięcy od dnia, w którym osoba objęta kontraktem socjalnym, w trakcie jego realizacji, stała się osobą zatrudnioną. Natomiast na podstawie art. 40 cyt. wyżej ustawy zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, niezależnie od dochodu (i może nie podlegać zwrotowi), które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego albo w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany także specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Tabela 10. Zasiłki celowe przyznane w 2023 r.

Zasiłki celowe	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
Ogółem, z tego przyznane na:	**389**	**277 448,45**
zakup żywności, odzieży, obuwia, kosztów utrzymania i inne cele	140	28 620,00
zakup leków i kosztów leczenia	63	12 748,45
częściowe pokrycie kosztów opału i ogrzewania mieszkania	132	190 680,00
zakup artykułów pierwszej potrzeby w związku z opuszczeniem zakładu karnego	22	5 500,00
zdarzenia losowe	3	20 000,00
zasiłki celowe specjalne	29	19 900,00

4.4. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznawane jest na podstawie art. 53a. ustawy o pomocy społecznej. Wynagrodzenie wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd.

Wynagrodzenie to obliczone w stosunku miesięcznym nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Udzielenie świadczeń w postaci wynagrodzenia za sprawowanie opieki nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W 2023 roku KCUS wypłacił **8 opiekunom** osób całkowicie ubezwłasnowolnionych 103 świadczeń za sprawowanie opieki na kwotę łączną **29 360,49 zł**. Średni koszt świadczenia wyniósł 285,05 zł. Wynagrodzenie wypłacano ze środków dotacji celowej na zdania zlecone.

4.5. Praca socjalna

Praca socjalna, którą należy rozumieć jako zespół umiejętnie powiązanych ze sobą i zaplanowanych działań prowadzonych przez pracowników socjalnych we współpracy z osobą wspieraną. Służyć ma rozwiązywaniu problemów społecznych, zapobieganiu ich natężeniu oraz aktywizowaniu jednostek i grup do samopomocy.

Praca socjalna to działalność profesjonalna polegająca na udzielaniu pomocy jednostkom, grupom lub społecznościom we wzbogacaniu lub odbudowywaniu ich zdolności społecznego funkcjonowania oraz na tworzeniu sprzyjających warunków społecznych. Zadaniem pracy socjalnej jest także podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie i niwelowanie skutków marginalizacji społecznej osób oraz rodzin i jest świadczona bez względu na posiadany dochód.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej pracownicy socjalni podejmują działania polegające m.in. na: wsparciu, towarzyszeniu, poradnictwie, rozszerzaniu kontaktów społecznych, budowaniu sieci wsparcia społecznego, edukacji.

W 2023 roku pracą socjalną objętych było **449 rodzin/osób.** Pomoc w postaci wyłącznie pracy socjalnej jako odrębnego świadczenia z pomocy społecznej otrzymało **89 rodzin.**

4.5.1. Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny

KCUS podejmuje wiele działań aktywizujących klientów pomocy społecznej do podejmowania działań w kierunku usamodzielnienia życiowego. Jedną z form aktywizacji jest praca socjalna z zastosowaniem **kontraktu socjalnego**. Kontrakt socjalny jest zindywidualizowaną, pisemną umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym, a osobą ubiegającą się o pomoc. Określa uprawnienia i zobowiązania obu stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań, zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny i powinien uwzględniać indywidualne potrzeby i predyspozycje klienta.

Kontrakt socjalny jest jednym z głównych narzędzi aktywizacji klientów pomocy społecznej. Umożliwia uaktywnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz marginalizacją, co w dalszej perspektywie ułatwia im uniezależnienie się od wsparcia z pomocy społecznej.

Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wzór kwestionariusza kontraktu socjalnego określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wzoru kontraktu socjalnego z dnia 8 listopada 2010 r. (Dz. U. z 2010 r., nr 218, poz.1439).

Wyróżnia się dwa typy kontraktów socjalnych. **Kontrakt typu A** ma na celu rozwiązanie trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. Natomiast celem **kontraktu typu B** jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej lub zawodowej bezrobotnego beneficjenta pomocy społecznej, lub przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W 2023 r. pracownicy socjalni zawarli **17 kontraktów socjalnych typu A.**

4.5.2. Praca socjalna prowadzona w oparciu o projekt socjalny

Projekt socjalny jest jednym z narzędzi stosowanym w pracy przez pracownika socjalnego. To zaplanowanie i realizacja zintegrowanych działań na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w życiu określonych rodzin, środowisk, grup społecznych. Przed przystąpieniem do tworzenia projektu socjalnego pracownik socjalny dokonuje rozeznania w kwestii istniejących problemów w danej rodzinie, środowisku czy społeczności lokalnej. Następny etap to tworzenie projektu - pracownik socjalny określa cel, jaki chce uzyskać, ustala ramy czasowe projektu, tworzy spójny plan działania. Po zrealizowaniu projektu socjalnego, pracownik dokonuje sprawdzenia i oceny skutków projektu.

Przykładem projektu socjalnego może być podniesienie kompetencji rodzicielskich w rodzinach z problemem opiekuńczo-wychowawczym. Z pokolenia na pokolenie przekazywane są pewne wzorce podejścia do życia. Dzieci z rodzin, gdzie występuje problem opiekuńczo-wychowawczy często powielają zachowania rodziców w dorosłym życiu i sami stają się beneficjentami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Działania płynące z założeń projektu socjalnego powinny w takim przypadku wyposażyć rodziców w wiedzę i umiejętności na temat odpowiedniego wychowywania dzieci. Cel ten można osiągnąć poprzez współpracę z pracownikami placówek oświatowych, psychologami, trenerami nauk o rodzinie, świetlicami środowiskowymi, wolontariuszami itp. Rodzice mogą uczestniczyć w warsztatach „dobrego rodzica", otrzymać poradniki „dobrego rodzica", odbyć indywidualne rozmowy z psychologiem. Dzieci wraz z rodzicami mogą uczestniczyć w piknikach rodzinnych, happeningach, nauczyć się razem efektywnie spędzać czas, uczestniczyć w warsztatach, gdzie konieczna jest współpraca między rodzicem i dzieckiem.

Tworzenie projektów socjalnych to w dużej mierze kwestia wyobraźni i kreatywności pracownika socjalnego. W 2023 r. zrealizowano **6 projektów socjalnych.**

***Projekt socjalny* „BEZDOMNOŚĆ Nie bądź obojętny, reaguj"**

Projekt miał na celu przeciwdziałanie zagrożeniu utraty zdrowia lub życia osób bezdomnych wskutek przebywania w miejscach niemieszkalnych: pustostany, altanki działkowe.

Cel projektu był realizowany poprzez:

- monitorowanie miejsc, w których mogą przebywać osoby bezdomne (pustostany, piwnice, ogródki działkowe) przez pracowników socjalnych i Policję (wspólne wyjazdy);
- informowanie o formach pomocy dla osób bezdomnych oraz o zasadach jej udzielania;
- zachęcanie do skorzystania ze schronienia w noclegowni dla osób bezdomnych na terenie Krotoszyna;
- uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem bezdomności poprzez promowanie akcji.

Dzięki realizacji projektu poszerzono wiedzę dotyczącą bezdomności.

Projekt socjalny „Wielkanoc, Tropem zająca"

Projekt dotyczył zorganizowania dwóch spotkań dla dzieci z rodzin objętych wsparciem MGOPS w formie spotkań. Celem projektu było nawiązywanie relacji miedzy uczestnikami oraz wspólne spędzanie czasu, poszukiwanie prezentów przyniesionych przez zająca wielkanocnego oraz wspólne przygotowywanie ozdób świątecznych (koszyki, zajączki, baranki oraz ozdabianie pisanek). W projekcie wzięło udział **12 dzieci wraz z opiekunami** z terenu Miasta i Gminy Krotoszyn.

Projekt socjalny „Dzień Dziecka dniem radości"

Z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka pracownicy socjalni zorganizowali spotkanie dla dzieci na Grzybku w miejscowości Osusz-Salnia. Projekt miał na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przeciwdziałaniu negatywnym zachowaniom, aktywizację środowiska lokalnego przy współudziale pracowników socjalnych w działania na rzecz dzieci.

W trakcie spotkania zaproszone dzieci wraz z rodzicami, miały możliwość skorzystania z dmuchanego zamku, dzieci oraz rodzice mogli wykazać się sprawnościami fizycznymi w różnych grach i zabawach. Wszystkim dzieciom zapewniono przejażdżkę „bryczką", pomalowanie twarzy oraz obejrzenia pokazu Teatr Ognia Infernal. W trakcie spotkania dzieci skorzystały z poczęstunku z pieczonymi kiełbaskami. Otrzymały również drobne prezenty. W projekcie wzięło udział **30 dzieci wraz z opiekunami** z terenu Miasta i Gminy Krotoszyn.

***Projekt socjalny „*Aktywizacja osób bezdomnych. Razem, aktywnie, pozytywnie"**

Projekt adresowany do osób przebywających w Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn, która działa przy KCUS. Panowie mieszkający w Noclegowni podjęli się wyremontowania 2 garaży, w tym jednego przeznaczonego na magazyn. Projekt ten miał na celu aktywizację osób bezdomnych poprzez naukę podstawowych umiejętności związanych z remontami, które mogą okazać się przydatne w poszukiwaniu pracy.

Przed rozpoczęciem prac panowie zapoznali się z zasadami BHP. Dzięki współpracy z firmą DAF-MAL osoby biorące udział w projekcie nauczyły się podstawowych umiejętności koniecznych przy małych remontach: skrobanie farby ze ścian, szpachlowanie, gruntowanie, malowanie ścian, malowanie bram.

Dzięki temu projektowi osoby biorące udział w pracach remontowych nabyły nowe umiejętności oraz nauczyły się organizacji miejsca pracy i współpracy w zespole. W projekcie wzięło udział 8 bezdomnych mężczyzn.

Projekt socjalny „Dzień pieczonego ziemniaka"

Dzień Pieczonego Ziemniaka zorganizowano na Grzybku w Lutogniewie. **Założeniem** tego spotkania z dziećmi było podtrzymanie tradycji Święta Pieczonego Ziemniaka.

Główne cele spotkania na grzybku to:

- przypomnienie zasad bezpiecznego zachowania w pobliżu ogniska,
- promowanie aktywności dzieci w konkurencjach i zabawach,
- zintegrowanie dzieci, dorosłych poprzez aktywną zabawę,
- rozwijanie postaw koleżeńskich i współpracy pomiędzy dziećmi,
- poszerzenie wiedzy ucznia na temat ziemniaków.

Podczas spotkania dzieci poznały krótką historię ziemniaka oraz brały czynny udział w licznych konkursach i zabawach sportowych m.in. ziemniaczana koszykówka (rzucanie ziemniaków do wiaderka), wykonywanie pieczęci z ziemniaka, przeciąganie liny i wiele innych zabaw związanych z ziemniakiem.

Dużą niespodzianką dla dzieci było zwiedzanie Remizy Strażackiej w Lutogniewie. Dzieci zapoznały się z pracą strażaka, poznały od środka jak wygląda wóz strażacki, zapoznały się z wyposażeniem. Strażacy sprawili dzieciom miłą niespodziankę częstując je czekoladą a także funkcjonariusze KPP w Krotoszynie, którzy zaznajomili dzieci z pracą policjanta, z zasadami bezpieczeństwa.

Projekt socjalny „Coraz bliżej święta”

Projekt dotyczył zorganizowania spotkania dla dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Celem głównym spotkania było nawiązanie relacji między uczestnikami oraz spędzenie czasu w miłej i przyjaznej atmosferze a także przekazywanie i podtrzymywanie tradycji Bożonarodzeniowych.

W czasie spotkań dzieci tworzyły dekoracje świąteczne, dekorowali choinkę. Pozwoliło to dzieciom poczuć ciepło i magię zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia. Projekt zakończono wizytą Gwiazdora, który obdarował wszystkie dzieci prezentami. W projekcie uczestniczyło łącznie **16 dzieci**.

4.6. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne, podobnie jak praca socjalna, zaliczane jest do świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej, o której mowa w art. 46 ustawy o pomocy społecznej. Wykonywane jest wobec osób i rodzin, jego celem jest udzielenie wsparcia w trudnych, kryzysowych sytuacjach.

Poradnictwo świadczone było dla osób, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. W 2023 r. poradnictwem specjalistycznym objęto w sumie 72 osoby. Najwięcej porad udzielono z zakresu rozwiązywania problemów rodzinnych, rozwiązywania problemów wychowawczych, problemów dotyczących przemocy w rodzinie, uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych.

W 2023 r. z poradnictwa świadczonego przez pracowników socjalnych **skorzystało 27 rodzin**, a z poradnictwa psychologicznego, świadczonego przez dyplomowanych psychologów, zatrudnionych w Dziale ds. Wspierania Rodziny i ds. Uzależnień - **72 osoby, którym udzielono 522 porad**.

4.7. Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa zaliczana jest do świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej, o której mowa w art. 47 ustawy o pomocy społecznej. Interwencja kryzysowa stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin znajdujących się w kryzysie, w tym dotkniętych przemocą, w celu zapobiegania występujących dysfunkcji. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę.

W 2023 r. KCUS udzielił pomocy w związku z sytuacją kryzysową **2 rodzinom.**

Wśród instytucji tworzących system pomocy osobom dotkniętym przemocą działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej. W ramach umowy zawartej pomiędzy Miastem i Gminą Krotoszyn a Powiatem Krotoszyńskim, realizuje zadanie interwencji kryzysowej na rzecz Miasta i Gminy Krotoszyn z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, poprzez udzielaniu rodzinom pomocy psychospołecznej i prawnej.

4.8. Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.

Do domów pomocy społecznej kieruje się osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w dotychczasowym miejscu zamieszkania i którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy usługowej, w tym w formie usług opiekuńczych i po wyczerpaniu wszystkich możliwości pomocy (instytucjonalnej i rodziny) w środowisku.

Na wniosek osoby ubiegającej się, jej przedstawiciela ustawowego lub opiekuna, bądź z urzędu w sytuacji przewidzianej przepisami prawa, pracownik socjalny KCUS wszczyna postępowanie w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej, a następnie umieszczenia.

Podstawą zamieszkania w domu pomocy społecznej jest decyzja o umieszczeniu, wskazująca konkretny Dom, w którym ma być umieszczona osoba wymagająca pomocy. Decyzja o skierowaniu wydawana jest przez KCUS, a decyzję o umieszczeniu wydaje organ właściwy ze względu na siedzibę domu pomocy społecznej. W przypadku domów pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie powiatu krotoszyńskiego, organem właściwym jest PCPR w Krotoszynie. Decyzje wydawane są po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego i na podstawie dokumentacji zgromadzonej przez KCUS.

Osobę zainteresowaną kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, określonego w art. 56 ustawy o pomocy społecznej, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, przy czym w przypadku gdy przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej danego typu zlokalizowanym najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej wynosi ponad 3 miesiące, osobę kieruje się na jej wniosek do domu pomocy społecznej tego samego typu zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, w którym przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie jest krótszy niż 3 miesiące.

W 2023 roku w domach pomocy społecznej przebywało **112 osób**, których ostatnim miejscem zamieszkania było Miasto i Gminy Krotoszyn, z czego 55 osoby w domach zlokalizowanych na terenie powiatu krotoszyńskiego, a 57 osób w domach znajdujących się na terenie innych powiatów.

W 2023 r. wydatki poniesione za pobyt 112 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wyniosły **3.621.823,52 zł** (w 2022 r. - 2.966.179,44 zł, w 2021 r. - 2.535.374,53 zł, w 2020 r. - 2.113.157,34 zł).

Średni miesięczny koszt dopłaty do pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej ponoszony przez gminę wyniósł **3.526,60 zł** (w 2022 r. - 3.105,95 zł, w 2021 r. - 2.792,26 zł, w 2020 r. - 2.474,42 zł).

Na dzień 31 grudnia 2023 r. na umieszczenie w domu pomocy społecznej **oczekiwały 3 osoby.**

Tabela 11. Koszty poniesione przez gminę za pobyt w domach pomocy społecznej w 2023 r.

Typ domu pomocy społecznej	Adres	Powiat	2023 rok		Średni miesięczny kosztu utrzymania	
			Liczba osób przebywających	Koszt gminy	2023 rok	2024 rok
Dla osób przewlekle somatycznie chorych i przewlekle psychicznie chorych	Baszków 112	krotoszyński	51	1 551 027,64	5 418,00	6 373,00
Dla osób przewlekle somatycznie chorych	Chumiętki 22	gostyński	4	115 093,33	5 179,52	6 135,89
Dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Kobyla Góra ul. Generała Sikorskiego 1	ostrzeszowski	2	86 480,08	5 217,00	6 000,00
Dla osób przewlekle psychicznie chorych	Kochłowy 1	ostrzeszowski	1	33 432,38	5 300,00	6 069,00
Dla osób przewlekle psychicznie chorych	Krośnice ul. Kwiatowa 9	milicki	5	192 085,69	4 790,53	5 807,86
Dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	Leszno ul. Janusza Korczaka 1	miasto na prawach powiatu	3	130 477,85	5 882,18	6 700,48
Dla osób w podeszłym wieku	Milicz ul. Kombatantów 1	milicki	27	661 713,89	4 525,37	5 391,61
Dla osób w podeszłym wieku	Odolanów ul. Raszkowska 36	ostrowski	1	57 410,35	5 733,27	6 879,00
Dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	Pakówka 42	rawicki	2	77 961,50	5 084,62	6 070,77
Dla osób przewlekle somatycznie chorych i przewlekle psychicznie chorych	Pleszew, plac Wolności Jana Pawła II 5	pleszewski	2	128 913,14	6 401,78	8 199,50
Dla osób przewlekle psychicznie chorych	Sieroszewice ul. Kaliska 3 - Psary	ostrowski	1	48 776,42	5 676,38	6 856,26

Dla kobiet przewlekle psychicznie chorych	Rogowo 24	gostyński	2	32 298,32	5 283,01	6 129,39
Dla osób przewlekle psychicznie chorych	Skęczniew 58	turecki	2	70 916,39	5 361,00	6 334,00
Dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych	Skwirzowa 38	sandomierski	1	45 052,36	5 890,00	6 585,00
Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie	Wschowa plac św. Jana 1	wschowski	1	74 610,46	6 343,55	7 300,99
Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	Zduny ul. Mickiewicza 21	krotoszyński	3	181 325,40	5 519,00	6 900,00
Dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	Zimnowoda 17	gostyński	2	101 022,14	5 842,13	6 884,40
Dla osób przewlekle psychicznie chorych	Raszewy 56	jarociński	1	33 226,18	5 323,28	6 393,98
Razem			**111**	**3 621 823,52**	x	x

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, a zobowiązani do ponoszenia opłatności za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

1) mieszkaniec domu - nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;
2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - na podstawie zawartej umowy z KCUS:
   a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli posiadany dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (776 zł x 300% = 2.328 zł), jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,
   b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (600 zł x 300% = 1.800 zł) z tym, że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300 % kryterium dochodowego na osobę w rodzinie,
3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby zobowiązane,

- przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

Osobom opłacającym pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej oraz osobom obowiązanym do wnoszenia takiej opłaty przysługuje prawo do częściowego lub całkowitego zwolnienia z tej opłaty - na ich wniosek. Jest to możliwe m.in. w uzasadnionych okolicznościach (długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne przy klęsce żywiołowej lub inne zdarzenia losowe) w sytuacji, gdy członkowie rodziny, którzy ponoszą opłaty za pobyt, utrzymują się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia oraz gdy osoba obowiązana do wnoszenia opłaty jest w ciąży lub samotnie wychowuje dziecko.

Katalog sytuacji, w których można zwolnić z obowiązku wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, obejmuje sytuacje nienależytego wykonywania władzy rodzicielskiej przez osobę kierowaną do domu pomocy społecznej lub będącą już mieszkańcem domu w stosunku do zobowiązanego do wnoszenia opłaty dziecka. Zwolnić z opłaty można również wnuka (lub dalsze osoby zstępne) osoby kierowanej do domu pomocy społecznej lub mieszkańca domu. Przesłankami zwalniania z opłat są sytuacje ograniczenia władzy rodzicielskiej z jednoczesnym skierowaniem dziecka przez sąd do rodziny zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinnego domu dziecka, a także sytuacja, w której sąd wydał wyrok oddalający powództwo o alimenty przeciwko osobie zobowiązanej do wnoszenia opłat.

Ustawodawca określił także krąg osób zwalnianych obligatoryjnie z wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej i obejmuje osoby:

- które przedstawią prawomocne orzeczenie sądu o pozbawieniu rodzica władzy rodzicielskiej nad tą osobą i oświadczą, że władza rodzicielska nie została przywrócona;
- które przedstawią prawomocne orzeczenie sądu o skazaniu za umyślne przestępstwo popełnione z użyciem przemocy na szkodę osoby zobowiązanej do wnoszenia opłaty, jej małoletniego rodzeństwa lub jej rodzica;
- będące zstępnymi (w praktyce - wnukami) osoby, która podlega zwolnieniu, z wnoszenia opłaty ze względu na pozbawienie rodzica-mieszkańca domu pomocy społecznej władzy rodzicielskiej nad tą osobą.

KCUS w 2023 roku dokonał weryfikacji umów w sprawie wysokości wnoszonych opłat za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej przez małżonka, zstępnych przed wstępnymi, biorąc pod uwagę wysokość dochodów i możliwości.

W 2023 roku odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej wnoszonych przez członków rodzin osób umieszczonych wyniosła **231.599,58 zł, którą ponosiło 40 osób** (w 2022 r. - 34 osoby).

4.9. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Wsparcie w formie usług opiekuńczych przeznaczone jest dla tych mieszkańców, którzy z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawieni. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Świadczone były w obszarze zaspokajania codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, pielęgnacji zalecanej przez lekarza i zapewnienia kontaktów z otoczeniem, a ich wymiar i rodzaj uzależniony był od stanu zdrowia podopiecznych, ich sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze strony rodziny i środowiska**.**

Zasady przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych, zakresy czynności wchodzących w skład usług opiekuńczych oraz szczegółowe zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi opiekuńcze reguluje Uchwała Nr L/441/2022 Rady Miejskiej w Krotoszynie z dnia 24 listopada 2022 r.

W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, usługi świadczone są nieodpłatnie. Nieodpłatnie są również świadczone dla osób, które ukończyły 90 lat. W pozostałych przypadkach stosuje się tabele odpłatności zamieszczone w uchwale.

W 2023 r. nastąpił wzrost stawki za 1 godzinę usług opiekuńczych, co spowodowało wzrost kosztu realizacji zadania. Wzrost stawki związany był ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz podniesieniem minimalnej stawki godzinowej dla osób świadczących pracę w oparciu o umowy zlecenia. Ustalona maksymalna odpłatność za jedną godzinę w 2023 r. w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 30 czerwca 2023 r. 31,60 zł a od 01 lipca 2023 r. wynosiła 32,60 zł, tj. 100% odpłatności.

Przyznanie usług opiekuńczych poprzedza diagnoza sytuacji osoby ubiegającej się o wsparcie, przeprowadzona przez pracownika socjalnego i ma na celu właściwe określenie potrzeb i barier, a także szczegółowe zaplanowanie wymiaru i zakresu wsparcia.

Miasto i Gmina Krotoszyn otrzymało dotację celową z budżetu państwa na dofinansowane zadania własnego, tj. na świadczenie usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej w ramach Programu „Opieka 75+" na rok 2023. Udział środków własnych w całkowitych kosztach zadania nie mógł być niższy niż 50% całkowitych kosztów zadania.

Środki finansowe w ramach Programu „Opieka 75+" można było przeznaczyć na:

- dofinansowanie do usług opiekuńczych dla osób, którym przedmiotowe usługi były świadczone w ramach Programu i będą one kontynuowane w roku 2024;
- dofinansowanie do usług opiekuńczych dla osób, którym w roku 2023 te usługi nie były świadczone (osoby nowe);

- dofinansowanie do zwiększenia liczby godzin usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej.

Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w 2023 r. świadczone były przez jeden podmiot wyłoniony w drodze ogłoszonego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej tj. Polski Czerwony Krzyż - Zarząd Rejonowy w Krotoszynie.

Tabela 12. Dane dotyczące świadczonych usług opiekuńczych w 2023 r.

Źródło finansowania usług opiekuńczych	Liczba osób, którym świadczono usługi	Liczba wykonanych godzin	Kwota świadczeń
Program Opieka 75+: dotacja z budżetu państwa	28	6 850	220 003,00
Program Opieka 75+: wkład własny gminy		6 850	220 003,00
Usługi opiekuńcze finansowane ze środków własnych gminy	154	46 185	1 482 744,00
Razem	**182**	**59 885**	**1 922 750,00**

4.10. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym są dostosowane do szczególnych potrzeb, wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności.

Usługi te obejmują czynności polegające na:

- uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych, wspieranie w codziennych czynnościach życiowych; interwencje i pomoc w życiu w rodzinie; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych; pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi);
- pielęgnacji jako wspierania procesu leczenia (pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych; pilnowanie wizyt lekarskich, badań diagnostycznych, przyjmowania leków; pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia i placówek rehabilitacyjnych).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze mają charakter wspierająco-aktywizujący, w związku z czym czynności, które obejmują, winny być organizowane i realizowane w sposób zapewniający możliwie jak najszersze uczestnictwo w nich osoby objętej wsparciem (przy uwzględnieniu jej aktualnej kondycji zdrowotnej) oraz ścisłej współpracy w realizacji usług z najbliższym otoczeniem osoby.

Szczegółowe zasady realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym również zasady ustalania wysokości odpłatności za usługi, określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. 2005 r., Nr 189, poz. 1598; ostatnia zm. Dz. U. 2023 r., poz. 395).

W przypadku, gdy dochód osoby lub na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są nieodpłatnie. W pozostałych przypadkach odpłatność za specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustala ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby wymagającej pomocy w tej formie, na wniosek osoby zainteresowanej lub jej opiekuna, w zależności od posiadanego dochodu na osobę w rodzinie. Minimalny poziom dochodu, od którego jest obliczana wysokość odpłatności, odpowiada aktualnie obowiązującemu kryterium dochodowemu osoby samotnie gospodarującej, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były w 2023 r. przez podmiot wyłoniony w drodze ogłoszonego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej, tj. Polski Czerwony Krzyż - Zarząd Rejonowy w Krotoszynie.

W 2023 r. wykonano **1.314 godzin** specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Na ten cel wydatkowano środki w wysokości **61.996,00 zł**. Pomocą objęto **1 osobę**.

4.11. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi ze zdiagnozowanym autyzmem

Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi ze zdiagnozowanym autyzmem w przypadku, gdy dzieci te nie miały zapewnionego dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, udzielane były przez inne zobowiązane podmioty.

Celem przyznania tej formy pomocy jest ograniczenie negatywnego wpływu niepełnosprawności dziecka na kształtowanie wzajemnych relacji pomiędzy członkami rodziny oraz na funkcjonowanie rodziny w otoczeniu społecznym.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi ze zdiagnozowanym autyzmem polegały w szczególności na:

- wspieraniu rodziny w uczeniu i rozwijaniu u dziecka umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia (kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania; motywowanie do aktywności, leczenia, rehabilitacji; prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych; wspieranie w codziennych czynnościach życiowych);
- interwencji i pomocy w życiu w środowisku i rodzinie (pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych; ułatwianie rodzinie dostępu do edukacji i kultury; doradztwo w zakresie możliwości uzyskania pomocy ze strony innych instytucji; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych; kształtowanie pozytywnych relacji w rodzinie oraz odpowiednich postaw wobec dziecka niepełnosprawnego),
- wspieraniu i treningu rodziny w zakresie wspomagania procesu leczenia (treningi dotyczące pielęgnacji dziecka, podawania leków, zachowania terminów badań; pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia oraz placówek rehabilitacyjnych).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością świadczone były przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym w zakresie specyfiki problemu i potrzeb dzieci ze zdiagnozowanym autyzmem.

W 2023 r. pomocą objęto **7 rodzin z dziećmi**, u których zdiagnozowano autyzm. Łącznie zrealizowano **840 godzin** usług. Na ten cel wydatkowano **111 180,00 zł**.

4.12. Sprawienie pogrzebu

KCUS zobowiązany jest zorganizować pogrzeb osoby zmarłej z terenu Miasta i Gminy Krotoszyn w sytuacji, gdy osoba zmarła nie posiadała rodziny lub członkowie rodziny z jakiś przyczyn odmawiają podjęcia działań zmierzających do pochówku. Organizacja pogrzebu odbywa się na zasadach określonych w Uchwale Nr LI/442/2014 Rady Miejskiej w Krotoszynie z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia zasad sprawienia pogrzebu na koszt gminy - zgodnie z wyznaniem zmarłego.

KCUS zamawia wykonanie usługi w firmie pogrzebowej (przygotowanie zwłok do pochówku, przechowywanie zwłok w chłodni, zakup trumny albo urny, przewóz zwłok karawanem). W 2023 r. sprawiono 7 pogrzebów na łączną kwotę 27 678,00 zł.

4.13. Pomoc osobom w kryzysie bezdomności

Bezdomność jest jednym z najbardziej złożonych i dotkliwych problemów społecznych, znajduje się w obszarze szczególnego zainteresowania i troski nie tylko KCUS, ale także władz samorządowych.

Szczególnie trudny dla osób pozbawionych domu to okres jesienno-zimowy. Niska temperatura na zewnątrz stwarza zagrożenie wychłodzenia. W tym okresie, pracownicy socjalni KCUS wraz z policją i strażą miejską **regularnie monitorowali** wszystkie znane lokalizacje, w których zazwyczaj przebywają osoby bezdomne. Często są to ogródki działkowe, pustostany, prowizoryczne baraki i inne niezamieszkałe pomieszczenia. Dodatkowo sprawdzają również sygnały od mieszkańców o kolejnych miejscach pobytu

takich osób. Każdej osobie bezdomnej oferowana jest pomoc, zawsze przekazywane są informacje o możliwości skorzystania ze schronienia w ogrzewanym pomieszczeniu.

Bezdomni przebywający na terenie Gminy Krotoszyn to mężczyźni wymeldowani donikąd zarówno z urzędu jak i w wyniku wyroków eksmisyjnych. KCUS w 2023 roku wsparciem objął **43 osoby bezdomne** (w 2022 r. - 34 osoby). Wśród dominujących problemów tych osób wymienić należy alkoholizm, bezrobocie, długotrwałą chorobę, włóczęgostwo, niepełnosprawność fizyczną, choroby i zaburzenia psychiczne, kolizje z prawem czy brak stałego źródła dochodu.

Z doświadczenia nabytego w pracy z osobami bezdomnymi wynika, iż najlepszą drogą do usamodzielnienia tej grupy osób jest kompleksowe i zintegrowane działanie aktywizujące w sferze społecznej i zawodowej oraz ścisła współpraca z instytucjami i stowarzyszeniami lokalnymi, co w rezultacie pozwoli tym osobom usamodzielnić się i wyjść z systemu pomocy społecznej.

Osoby bezdomne, w zależności od potrzeb oraz indywidualnych okoliczności objęte zostały szerokim wachlarzem różnego rodzaju form wsparcia. KCUS w ramach pomocy osobom bezdomnym udzielał świadczeń pieniężnych, potwierdzał prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, prowadził pracę socjalną, na bieżąco monitorował sytuację życiową osób bezdomnych.

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym korzystały w 2023 r. m. in. z pomocy finansowej, usługowej, wsparcia psychologicznego grupowego i indywidualnego, pracy socjalnej na rzecz poprawienia funkcjonowania i uregulowania sytuacji życiowej.

W 2023 roku KCUS **opłacał 4 osobom bezdomnym** pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych, w tym za 1 osobę bezdomną, przebywającą poza terenem gminy, dla której właściwą do udzielenia pomocy jest Gmina Krotoszyn. Łączny koszt pobytu tych osób w schroniskach wyniosły **16 303,00 zł.**

4.14. Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn

W strukturze organizacyjnej KCUS funkcjonuje Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn. Budynek Noclegowni położony jest przy ul. Kobylińskiej 10 w Krotoszynie. Noclegownia przeznaczona jest do udzielania doraźnej i okresowej pomocy bezdomnym mężczyznom, których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały było Miasto i Gmina Krotoszyn, poprzez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego. Na podstawie porozumienia, pomoc udzielana jest także osobom bezdomnym z gminy Rozdrażew.

Noclegownia czynna była we wszystkie dni 2023 r., w godzinach od 18:00 do 08:00 dnia następnego. Osoby w wieku emerytalnym lub z określonym znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, oraz osoby mające zaświadczenie lekarskie o chorobie i niezdolności do pracy mogą okresowo przebywać w Noclegowni w ciągu dnia po uzyskaniu pozwolenia dyrektora KCUS albo osoby przez niego wyznaczonej. W okresie niekorzystnych warunków atmosferycznych, w dni wolne od pracy, Noclegownia była czynna całą dobę.

Osoby korzystające z Noclegowni poza oczywistym noclegiem, do dyspozycji posiadają łazienkę, toaletę, pomieszczenie, w których można wyprać i wysuszyć odzież, a także ogólnodostępną kuchnię, która umożliwia bezdomnym przygotowanie we własnym zakresie prostych posiłków typu śniadania czy kolacje.

Noclegownia posiadała na stanie artykuły żywnościowe o przedłużonym okresie trwałości, środki czystości i odzież. Dzięki współpracy z firmą DINO i PCK w Krotoszynie do Noclegowni przekazywane były na bieżąco owoce i warzywa.

Osobom korzystającym z Noclegowni w 2023 r. udzielana była pomoc finansowa, praca socjalna, świadczona przez pracowników socjalnych KCUS. Zapewniono im psychoterapię grupową, a także psychoterapię indywidualną, którą prowadzili psycholodzy zatrudnieni w KCUS.

Z pobytu w Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn w ciągu 2023 roku **korzystało 20 bezdomnych** (w 2022 r. - 19 bezdomnych). Średnia liczba dni pobytu wyniosła 137 dni (w 2022 r. - 141 dni).

W 2023 roku Noclegownia bez większych zakłóceń realizowała zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz Regulaminu, a także przez cały rok utrzymywała pełną gotowość do udzielania wsparcia i

pomocy osobom potrzebującym. Koszt funkcjonowania Noclegowni w 2023 roku wyniósł 79 442,04 zł.

4.15. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej

Kwestie potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej reguluje art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 146). Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje osobom, które nie były objęte powszechnym, obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, a wymagały pomocy medycznej i które spełniły kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej jest decyzja administracyjna, którą wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji, którym jest:

1) dzień złożenia wniosku,

2) w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym - dzień udzielenia świadczenia

- chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

W 2023 r. KCUS przeprowadził **78 postępowań** w sprawie ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i wszystkim osobom wydano decyzje przyznające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Na realizację zadania wydatkowano środki z otrzymanej dotacji na zadania zlecone w kwocie 8.736,00 zł.

4.16. Pomoc w zakresie dożywiania w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”

Ważnym elementem wsparcia osób i rodzin w środowisku lokalnym jest Program osłonowy dotyczący udzielania mieszkańcom Miasta i Gminy Krotoszyn pomocy w zakresie dożywiania.

Pomoc w zakresie dożywiania realizowana była w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023. Program przyjęty Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. jest programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym, określonych w art. 17 ust 1 pkt 3 i 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Program „Posiłek w szkole i w domu” ma charakter modułowy. W jego skład wchodzą 3 moduły, z których każdy ma charakter indywidualny i kierowany jest do innego adresata:

1. Moduł dla dzieci i młodzieży.
2. Moduł dla osób dorosłych.
3. Moduł organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

Celem modułu 1 i 2 Programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.

W ramach modułów 1 i 2 Program przewiduje udzielenie pomocy w jednej z trzech form:

1) posiłek

2) świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności

3) świadczenie rzeczowe w postaci artykułów żywnościowych.

Uchwała Rady Ministrów dopuszcza udzielenie pomocy w formie posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku, jeżeli dochód na osobę nie przekracza kwoty 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej, tj. dla osoby samotnie gospodarującej 1.552 zł, a w przypadku rodziny 1.200 zł.

Mając na względzie konieczność ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności osób starszych, chorych, niepełnosprawnych i samotnych, Rada Miejska w Krotoszynie w dniu 26 stycznia 2023 r. podjęła następujące uchwały:

1) Uchwała Nr LII/462/2023 Rady Miejskiej w Krotoszynie w sprawie zmiany uchwały nr III/24/2018 Rady Miejskiej w Krotoszynie z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania wsparcia w ramach wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023;

2) Uchwała Nr LII/463/2023 Rady Miejskiej w Krotoszynie w sprawie zmiany uchwały nr III/25/2018 Rady Miejskiej w Krotoszynie z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023.

W 2023 r. pomoc w formie posiłku, w przypadku dzieci i uczniów realizowana była w ramach zbiorowego żywienia odpowiednio w szkole, przedszkolu lub żłobku. W przypadku pozostałych osób objętych pomocą w formie posiłku - KCUS zawarł umowę z podmiotem (lokalem gastronomicznym) wyłonionym w drodze zamówienia publicznego, w których następnie wydawane były posiłki dla osób wymagających pomocy, w szczególności osób starszych, chorych i niepełnosprawnych.

W sytuacji braku możliwości zapewnienia gorącego posiłku (np. dni wolne od nauki) lub gdy zapewnienie pomocy w tej formie było nieuzasadnione z uwagi na sytuację osobistą lub rodzinną, udzielana była pomoc w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności.

Tabela 13. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu" w 2023 r.

„Posiłek w Szkole i w Domu"	**2022 rok**
Rzeczywista liczba osób korzystających z programu ogółem, w tym:	**404**
1) liczba osób korzystających z posiłku w tym:	258
liczba osób, którym dowieziono posiłek	31
2) zasiłku celowego	216
Liczba osób korzystających z posiłku w formie pełnego obiadu	**210**
Liczba osób korzystających z posiłku w formie jednego dania gorącego	**57**
Liczba posiłków ogółem, z tego:	**35 841**
1) pełen obiad	28 926
2) jedno danie gorące	6 915

Pomocą w ramach Programu objęto ogółem **404 osoby**, w tym 101 osób starszych i niepełnosprawnych. Na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu" w 2023 r. wydatkowano środki w wysokości **658 504,66 zł.** w tym wysokość dofinansowania ze środków budżetu państwa wyniosła **481 363,24 zł.**

4.17. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa

Głównym założeniem Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), w wymiarze lokalnym jest zapewnienie najuboższym mieszkańcom pomocy żywnościowej poprzez przekazywanie artykułów spożywczych osobom zakwalifikowanym do otrzymania pomocy żywnościowej.

Pomocą żywnościową w ramach Programu mogły być objęte osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, których dochód nie przekroczył 220% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, tj. 1.707,20 zł dla osoby samotnie gospodarującej, dla osoby w rodzinie - 1.320,00 zł.

KCUS w 2023 r. podobnie jak w latach ubiegłych, we współpracy z **Caritas Diecezji Kaliskiej** realizował wydawanie żywności w postaci artykułów żywnościowych mieszkańcom Miasta i Gminy Krotoszyn w ramach *Podprogramu 2022.* Z Programu skorzystało **69 rodzin,** którym wydano paczki żywnościowe**.**

Dystrybucją żywności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 zajmowały się również parafie gminy Krotoszyn. KCUS **wydał 111 skierowań** do następujących parafii:

1. Kościół pw. św. Izydora w Biadkach
2. Parafia pw. św. Wojciecha w Kobiernie
3. Bazylika Rzymskokatolicka pw. Św. Jana Chrzciciela w Krotoszynie
4. Kościół Świętej Trójcy w Lutogniewie
5. Parafia pw. Św. Mikołaja bp w Chwaliszewie

5. TELEOPIEKA

Wychodząc naprzeciw wyzwaniom natury demograficznej, a przede wszystkim uwzględniając potrzeby i oczekiwania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, KCUS podjął działania zmierzające do wykorzystania nowoczesnych technologii do podniesienia im komfortu życia i zapewniania poczucia bezpieczeństwa. Tak zrodziła się idea teleopieki, rozumianej jako system wzajemnych powiązań, w którym obok nowoczesnych rozwiązań teletechnicznych pojawia się także czynnik ludzki i bezpośrednia obecność drugiego człowieka.

W kwietniu 2023 r. KCUS przystąpił do realizacji pilotażowego projektu „Wielkopolski System Opieki Seniora na lata 2023-2024", którego głównym celem jest zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych w wieku 60+, szczególnie mieszkających samotnie na terenach gmin partnerskich a także wsparcie gmin województwa wielkopolskiego w rozwijaniu nowych form pomocy w oparciu o nowoczesne technologie.

Umowa o partnerstwie została zawarta pomiędzy Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu a Miastem i Gminą Krotoszyn.

Teleopieką objęto 15 osób z terenu Miasta i Gminy Krotoszyn, które ukończyły 60 rok życia. Projekt kończy się 30 grudnia 2024 r.

6. ASYSTENTURA RODZINY

Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny, pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych.

Mając na uwadze dobro rodziny i dziecka, KCUS w Krotoszynie w 2023 roku zatrudniał **3 asystentów rodziny** w systemie zadaniowego czasu pracy. W celu zachowania ciągłości realizacji usługi, asystenci rodziny od 2023 roku zatrudniani są wyłącznie na podstawie umowy o pracę.

Wydatki związane z zatrudnieniem asystentów w 2023 roku wyniosły **249.061,30 zł,** w tym środki z Funduszu Pracy w ramach rządowego programu wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2023 r." **-** 32 458,32 zł.

Termin „asystent" został wyprowadzony od słowa „asysta", które jest określeniem na osobę towarzyszącą komuś, współobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Na podstawie art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy KCUS powezmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny Ośrodka przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeśli wynika z niej konieczność podjęcia współpracy z rodziną przez asystenta rodziny, pracownik socjalny wnioskuje do Dyrektora KCUS o jego przydzielenie. Również sąd, na mocy postanowienia, może zobowiązać rodziców małoletnich dzieci do współpracy z asystentem rodziny. Asystent rodziny pracuje w ramach zadaniowego

czasu pracy, co umożliwia dostosowanie godzin pracy do indywidualnych potrzeb rodziny. Pracę z rodziną prowadzi w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę

Asystent rodziny spotyka się z rodziną w domu rodziny oraz czasem towarzyszy członkom rodziny w innych niezbędnych czynnościach, np. wizyty w instytucjach. Początkowo spotyka się z rodziną często, potem coraz rzadziej. Jedna wizyta trwa nieraz nawet 3 godziny. Asystent rodziny prowadzi dokumentację, planuje z rodziną, co i jak zrobić oraz pisze sprawozdania z wykonanych działań. Współpracuje z innymi pracownikami różnych instytucji pracującymi z rodziną dla dobra całej rodziny, a przede wszystkim, aby dzieci czuły się dobrze i bezpiecznie w rodzinie.

Działania podejmowane przez asystentów odpowiadały przyjętym w planach pracy z rodzinami i miały związek z problemami i dysfunkcjami zdiagnozowanymi w wywiadach środowiskowych i analizach sytuacji rodzin. Najczęstszymi formami wsparcia były: konsultacje i rozmowy motywujące z podopiecznymi i członkami ich najbliższej rodziny w kwestiach utrzymania abstynencji, spędzania czasu z dziećmi i rodziną, utrzymania czystości w mieszkaniu czy podjęcia aktywności na rynku pracy, treningi żywnościowe i budżetowe (racjonalne gospodarowanie), pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, rozmowy z dyrektorami szkół, pedagogami, do których uczęszczały dzieci i z ich wychowawcami, motywowanie do podjęcia konsultacji lekarskich, w tym leczenia specjalistycznego choroby alkoholowej, pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia, w tym w kontaktach powiatowym urzędem pracy, organizacja specjalistycznej pomocy, w tym psychologicznej i prawnej, informowanie Policji o niepokojących zdarzeniach w rodzinie i współpraca przy wszczęciu procedury „Niebieska Karta". Na bieżąco współpracuje z pracownikami socjalnymi.

Częstotliwość spotkań asystenta z rodzinami była zróżnicowania i zmieniała się w trakcie asysty, w zależności od indywidualnych potrzeb i złożoności występujących problemów. Praca prowadzona była na bieżąco, nawet kilka razy w tygodniu. Z chwilą poprawy funkcjonowania rodzin, asystenci zmniejszali częstotliwość wizyt u tych podopiecznych, celem umożliwienia im samodzielnego podejmowania decyzji. Duże znaczenie dla realizacji zaplanowanych celów miała elastyczność czasu pracy asystentów, która pozwalała im na dostosowanie się do indywidualnego rytmu życia danej rodziny i jej realnych trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji, głównie natury opiekuńczo-wychowawczej.

W przypadku zakończenia pracy asystenta z rodziną, ze względu na zmianę miejsca jej zamieszkania i brak możliwości dalszej współpracy, KCUS każdorazowo informował ośrodki pomocy społecznej, właściwe ze względu na nowe miejsce zamieszkania, o konieczności objęcia jej pomocą i wsparciem.

W 2023 asystenci rodziny wsparciem objęli **43 rodziny** przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze i różne kryzysy życia rodzinnego. Asystenci rodziny **zakończyli pracę z 11 rodzinami**, w tym z 5 rodzinami ze względu na osiągnięte cele, a z **6 rodzinami ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę.** Decyzje o zakończeniu współpracy asystenta z rodziną, w przypadku osiągnięcia założonych celów w planie pracy, podejmowane były wspólnie z asystentem, pracownikiem socjalnym oraz w uzgodnieniu z dyrektorem KCUS.

Tabela 14. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w 2023 r.

Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny, z tego:	**43**
do 3 miesięcy	11
powyżej 3 do 12 miesięcy	16
powyżej 1 roku	16
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	**70**
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	2
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	**11**
ze względów na osiągnięcie zakładanych celów	5
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	6

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin, która nałożyła na asystentów rodziny obowiązek koordynowania poradnictwa skierowanego do

kobiet w ciąży i rodzin oczekujących narodzin dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze stwierdzonym w życiu płodowym prawdopodobieństwem dysfunkcji rozwojowych oraz rodzin już wychowujących dzieci z obciążeniami rozwojowymi. Asystenci rodziny udzielają informacji na temat uprawnień związanych z ustawą, motywują do skorzystania z jej zapisów. Na stronie internetowej KCUS został udostępniony katalog możliwego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin w Mieście i Gminie Krotoszyn, w którym zawarte są informacje dotyczące możliwej pomocy materialnej oraz pozafinansowego wsparcia instytucjonalnego rodzin biologicznych. W roku 2023 nie było rodzin objętych koordynacją asystenta rodziny w ramach ww. ustawy.

7. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Obowiązek utworzenia Zespołu Interdyscyplinarnego jako zadania własnego gminy, wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która w dniu 9 marca 2023 r. została zmieniona ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 535) z mocą obowiązującą od 22 czerwca 2023 r.

Nowelizacja ustawy realizuje postulaty zgłaszane od lat przez Rzecznika Praw Obywatelskich, w szczególności w celu właściwego odzwierciedlenia postanowień Konwencji stambulskiej w krajowych uregulowaniach prawnych. Przepisy, które weszły w życie zmieniły terminologię stosowaną w ustawie - pojęcie przemocy w rodzinie **zostało zastąpione przemocą domową.** Zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Zarówno osobami doświadczającymi przemocy w związkach bliskich, jak i jej sprawcami są bowiem konkretne - indywidualne - osoby, a jej przyczyną nie są dysfunkcje rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Konwencja stambulska definiuje przemoc domową jako wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi, lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą lub dzielili miejsce zamieszkania, czy też nie.

Nowelizacja rozszerzyła również dotychczasowe formy przemocy domowej o dwie kolejne formy, tj. przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc.

Rozszerzono krąg osób określonych jako osoby doznające przemocy domowej. Przede wszystkim ustawodawca wskazał, że taką osobą może być:

- małżonek także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- osoba pozostają w stosunku przysposobienia i jej małżonek, oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletni wobec którego jest stosowana przemoc domowa,
- małoletni będący świadkiem przemocy domowej stosowanej wobec osób wskazanych w powyższych punktach.

Ustawa rozszerza zatem krąg osób objętych ochroną o byłego małżonka, byłego partnera lub inną osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania.

Z uwagi na nowelizację ustawy, która nałożyła na gminy nowe obowiązki, obecny Zespół Interdyscyplinarny w Krotoszynie funkcjonuje na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Krotoszynie Nr LVII/514/2023 z dnia 24 sierpnia 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Krotoszynie. Na podstawie tej uchwały, w celu tworzenia warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowania działań przedstawicieli różnych podmiotów działających w tym zakresie na terenie Miasta i Gminy Krotoszyn, Zarządzeniem Nr 2074/2023 Burmistrza Krotoszyna z dnia 22 września 2023 r. został powołany nowy Zespół Interdyscyplinarny.

W skład tego Zespołu wchodzą przedstawiciele Krotoszyńskiego Centrum Usług Społecznych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Powiatowej Policji, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Oświaty - pedagog szkolny, Ochrony Zdrowia, Organizacji pozarządowej - Stowarzyszenie „Twoja Alternatywa". **Zespół Interdyscyplinarny** to zespół ośmiu osób delegowany ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy domowej. Działania Zespołu mają na celu zmierzać do poprawy sposobów udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy i ich najbliższemu otoczeniu poprzez kreowanie lokalnej polityki wobec problemu i wypracowania procedur oraz standardów na terenie Miasta i Gminy Krotoszyn.

Obsługę techniczną i organizacyjną prac Zespołu Interdyscyplinarnego oraz poszczególnych grup roboczych zapewnia KCUS. Koszt zadania w 2023 r. wyniósł 9.412,95 zł (w 2022 r. - 6.425,40 zł).

W 2023 r. odbyły się cztery posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Podczas posiedzeń ustalano m.in. sposób realizacji zadań, w tym związanych z działalnością informacyjną i szkoleniową, analizowano bieżące problemy, ustalono plany działań. Analizowano również informacje dotyczące realizowanych bądź już zrealizowanych działań.

W przypadku podejrzenia, że osoba doświadcza przemocy domowej rodzinie, przedstawiciel jednej z pięciu instytucji, tj. policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia lub komisji rozwiązywania problemów alkoholowych zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieska Karta". Jest to początek bezpośredniej pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą, która ma na celu przerwanie przemocy oraz udzielenie stosownej pomocy członkom danej rodziny. Działania te realizują członkowie grup roboczych, w skład których wchodzą przedstawiciele instytucji będący w bezpośrednim kontakcie z rodziną, m.in. przedstawiciele KCUS, policji, oświaty, ochrony zdrowia, a także kuratorzy i psycholodzy.

Do Zespołu Interdyscyplinarnego w 2023 r. wpłynęło **58 procedur „Niebieska Karta"**. Łącznie realizowano 87 procedur „Niebieska Karta", obejmujące 2023 rok oraz kontynuowane z lat poprzednich. Zakończono **58 procedur „Niebieska Karta".**

W 2023 r. członkowie **grup roboczych** spotkali się **348 razy** na posiedzeniach w ramach procedury „Niebieskie Karty".

Osoby dotknięte przemocą domową miały możliwość korzystania z dostępnych na terenie Miasta i Gminy Krotoszyn form wsparcia, terapii i poradnictwa. W stosunku do osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc domową podejmowane działania polegały m.in. na wizytach pracowników socjalnych, asystentów rodziny w miejscu zamieszkania rodziny, motywowaniu osób stosujących przemoc do zmiany zachowania wobec najbliższych.

W sytuacjach przemocy, gdzie dochodziło do zachowań noszących znamiona przestępstwa, składane były zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Rodzinom, w których wystąpił problem przemocy, udzielono również pomocy finansowej i rzeczowej.

8. PUNKT KONSULTACYJNY DS. NARKOMANII

Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii funkcjonuje w strukturze organizacyjnej KCUS od 2018 r. Swoją siedzibę ma w Krotoszynie przy ul. Młyńskiej 2b. Czynny jest w godzinach od 8:00 do 16:00, w każdy dzień roboczy.

Głównym celem Punktu ds. Narkomanii jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież i osoby dorosłe, poprawa stanu zdrowia i jakości życia osób uzależnionych i współuzależnionych, poprzez zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób eksperymentujących, zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych od środków psychoaktywnych i członków ich rodzin, również poprzez prowadzenie oddziaływań profilaktycznych, informacyjno-edukacyjnych dla osób dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta i Gminy Krotoszyn.

Wszystkie prowadzone działania przez Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii nastawione są na zapobieganie i ograniczenie występowania uzależnień behawioralnych oraz problemów związanych bezpośrednio z używaniem w szczególności narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Osoby zatrudnione i realizujące zadania w Punkcie Konsultacyjnym ds. Narkomanii posiadają wymagane kwalifikacje, m.in. z zakresu psychologii, resocjalizacji z elementami socjoterapii, psychopedagogiki z profilaktyką społeczną i pracy socjalnej.

Pomoc prowadzona w Punkcie Konsultacyjnym ds. Narkomanii realizowana była przez terapeutę, psychologa i socjoterapeutę, którzy w 2023 roku:

- udzielali pomocy osobom potrzebującym rzetelnych informacji dotyczących zagrożeń związanych z zażywaniem narkotyków lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych;
- diagnozowali problemy związane z zażywaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych, zgłaszane przez osoby uzależnione albo przez rodziny dotknięte problemem uzależnienia;
- prowadzili konsultacje mające na celu motywowanie osób, mających problem z narkotykami lub z innymi uzależnieniami, do podjęcia właściwej metody leczenia odwykowego;
- pomagali w znalezieniu oddziałów detoksykacyjnych oraz ośrodków prowadzących terapię odwykową, w tym załatwiali formalności związanych z podjęciem leczenia;
- udzielali porad osobom bezpośrednio zagrożonym uzależnieniem oraz ich rodzinom;
- udzielali wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym, tzw. rozmowy podtrzymujące;
- prowadzili rozmowy terapeutyczne i profilaktyczne dotyczące problemów uzależnień;
- doradzali w sprawie doboru najlepszej z możliwych strategii terapii dostosowanej do indywidualnych potrzeb i preferencji osoby uzależnionej;
- motywowali osoby zażywające, nadużywające i uzależnione od narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych do uczestnictwa w spotkaniach psychoedukacyjnych.

W 2023 roku Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii udzielił ogółem **2.724 porad**, z której korzystało łącznie **346 osób** (2022 r. - 375 osób). Ze wsparcia psychologów korzystały **72 osoby** (2022 r. – 62 osoby**)**, z pomocy terapeuty - **160 osób**, natomiast z pomocy socjoterapeuty - **114 osoby**.

W 346 osobach, 160 osób to osoby z problemem narkotykowym, którym udzielono 1.126 porad. Liczba osób dorosłych członków rodziny osoby z problemem narkotykowym, które korzystały z porad - 186, którym udzielono 1.598 porad.

Prowadzenie Punktu Konsultacyjny ds. Narkomanii sfinansowane zostało w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2022-2025. Koszt funkcjonowania Punktu ds. Narkomanii w 2023 r. wyniósł **135 539,60 zł.**

9. PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Na podstawie art. 18c ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w strukturze organizacyjnej KCUS funkcjonują 2 placówki wsparcia dziennego.

Nadrzędnym celem działania tych placówek jest wyrównanie szans edukacyjnych i społecznych dzieci oraz młodzieży z terenu Miasta i Gminy Krotoszyn, w szczególności pochodzącej z rodzin z problemem uzależnień, w których istnieje ryzyko nadużywania lub uzależnienia od alkoholu albo od innych substancji psychoaktywnych, jak również wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych demoralizacją, przestępczością poprzez tworzenie bezpiecznego i przyjaznego miejsca, które tętni życiem i zapewnia optymalne wsparcie w rozwoju umiejętności życiowych, społecznych, a także poprzez wzmacnianie zainteresowań młodych ludzi - jako alternatywy do podejmowania zachowań ryzykownych oraz promowanie zdrowego trybu życia.

Placówki wsparcia dziennego zapewniają opiekę i wychowanie, pomoc w nauce dzieciom z deficytami szkolnymi i trudnościami przyswajania wiedzy oraz organizację czasu wolnego w formie zapewniającej rozwój dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zabawę, zajęcia plastyczne, zajęcia sportowe, zajęcia kulinarne, zajęcia filmowe, zajęcia komputerowe i poprzez rozwój zainteresowań. Organizowane były różnego rodzaju spotkania z ciekawymi ludźmi, wycieczki oraz wyjścia poza teren świetlic, kultywowano tradycje i zwyczaje. Młode osoby miały możliwość odkrywania w sobie talentów oraz poznawania umiejętności twórczego wykorzystywania własnego potencjału. Zdobywali wiedzę na temat bezpiecznych zachowań w różnych sytuacjach. Uczyli się dokonywania świadomych wyborów i ponoszenia konsekwencji. Wychowawcy, mając możliwość indywidualnego podejścia do dziecka, pracowali na jego zasobach. Oferta zajęć świetlicowych, oprócz walorów wychowawczych i dydaktycznych, miała wartości integrujące.

W placówce prowadzonej w formie specjalistycznej przeznaczonej dla dzieci i młodzieży z problemami w funkcjonowaniu społecznym, wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju odbywały się dodatkowo zajęcia socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne. Młodym ludziom w czasie pobytu w placówkach wsparcia dziennego zapewnia się posiłek.

W celu lepszego poznania sytuacji dziecka oraz zapewnieniu mu odpowiedniego funkcjonowania w środowisku społecznym, placówki wsparcia dziennego regularnie współpracują z rodzicami lub opiekunami prawnymi, pracownikami socjalnymi, asystentami rodziny, kuratorami, wychowawcami i pedagogami szkolnymi.

W 2023 roku łączna **liczba dzieci i młodzieży** uczęszczających do placówek wsparcia dziennego to **136** (w 2022 r. - 169). Na koniec roku uczęszczało 63 (w 2022 r. - 65) dzieci i młodzieży.

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży sfinansowane zostały w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2022-2025.

9.1. Młodzieżowy Klub Środowiskowy „RIVENDELL”

Młodzieżowy Klub Środowiskowy „RIVENDELL” jest placówką wsparcia dziennego prowadzoną w formie opiekuńczej. Siedziba znajduje się w Krotoszynie, przy ul. Młyńskiej 2b. Działa przez 5 dni w tygodniu, przez co najmniej 4 godziny dziennie. Godziny pracy placówki dostosowane są do potrzeb wychowanków i ich rodzin. Placówka posiada 45 miejsc.

Placówka Wsparcia Dziennego „RIVENDELL” podejmowała działania wspierające prawidłowy rozwój młodych ludzi zwłaszcza pochodzących z rodzin, w których istnieje ryzyko demoralizacji, przestępczości, nadużywania lub uzależnienia od alkoholu albo innych środków psychoaktywnych poprzez zapewnienie im możliwości uczestniczenia w zajęciach adekwatnych do zdiagnozowanych potrzeb i deficytów. Główny nacisk położono na eliminowanie zaburzeń zachowania, stwarzanie szansy do pokonywania niekorzystnych uwarunkowań w domu rodzinnym, a także na ochronę przed przedwczesnym wypadnięciem z systemu edukacyjnego, motywację do dalszego kształcenia i nabywaniu innych kompetencji społecznych potrzebnych w dorosłym życiu.

Ważnym i stałym elementem realizowanym w Klubie Młodzieżowym jest aktywizacja ludzi młodych. Oferta Klubu wypełnia czas młodzieży w sposób konstruktywny, uczy samorealizacji, rozbudza pasje i zainteresowania. Poprzez działania aktywizujące minimalizuje zaangażowanie w negatywne grupy rówieśnicze i daje alternatywę dla przyjmowania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu czy dla uzależnień behawioralnych.

Młodzieżowy Klub Środowiskowy „RIVENDELL" w 2023 roku prowadził stałe zajęcia aktywizujące:

- zajęcia kuglarskie: prowadzone były przez pedagoga/wychowawcę, odbywały się w dwóch grupach cztery razy w tygodniu; obie grupy wspierane były przez trenerów z Teatru Ognia Infernal, a koszty pokrywane były przez Stowarzyszenie Twoja Alternatywa;
- zajęcia na siłowni: prowadzone były przez pedagoga/wychowawcę, wspierane przez wolontariuszy; zajęcia odbywały się codziennie w grupach żeńskich i w grupie męskie starsze i młodsze wiekowo; całość zajęć wpierana była przez starszych wiekowo wolontariuszy Stowarzyszenia Twoja Alternatywa męskich podzielonych; dzięki zajęciom siłowym dzieci i młodzież doskonaliła płynność ruchów oraz wzmacniała układ mięśniowy;
- zajęcia muzyczne i klubowe: prowadzone były codziennie przez wychowawców i wspomagane przez osobę zatrudnioną na umowę zlecenia; miejscem zajęć było studio muzyczne znajdujące się w siedzibie placówki; młodzież podczas zajęć poznawała możliwości studia, style hiphopowe, uczyła się na czym polega cyfrowa korekta dźwięku, tworzyli utwory i nagrywali teksty; młodzież swoje utwory prezentowała na koncercie w Krotoszyńskim Ośrodku Kultury; młodzież stworzyła kilka utworów w studium muzycznym, utwory były prezentowane w mediach społecznościowych; zorganizowano także jedną nockę w studiu;

Od m-ca lutego 2023 r. rozpoczęły się zajęcia taneczne dla dziewcząt. Początkowo skład nie był stabilny i często ulegał zmianom. Ostatecznie wyklarował się czteroosobowy zespół i przyjął nazwę LJVM od pierwszych liter imion tancerek. Od lipca powstała następna grupa taneczna, również żeńska, która liczy 8 dziewcząt. Taniec tej grupy wzorowany jest na nowym nurcie kulturowym wywodzącym się z dalekowschodnich trendów głównie koreańskich.

W 2023 roku, dzięki bogatemu wyposażeniu w sprzęt AGD prowadzone były warsztaty kulinarne. Zajęcia te kształtowały przede wszystkim umiejętność zdrowego i racjonalnego odżywiania się. Wspólne przyrządzanie potraw, a przede wszystkim deserów i innych smakołyków rozwinęło wśród uczestników zainteresowania kulinarne. Dzieci i młodzież miały możliwość doskonalić swoje zmysły smaku, węchu i dotyku, poznać *zasady dobrych obyczajów przy stole, zagadnienia z zakresu higieny, organizacji pracy w kuchni, zdrowego odżywiania i odpowiedniej diety.*

Dodatkowo dzieci i młodzież uczestniczyły w zajęciach z pierwszej pomocy przedmedycznej. Działania te miały na celu uwrażliwić ich na potrzebę niesienia pomocy oraz wyrobić umiejętność unikania pochopnych działań, które mogą przyczynić się do zagrożenia życia. Ćwiczenia odbywały się na fantomach.

Wzorem lat ubiegłych prowadzono ponadto wiele pogadanek tematycznych w formie zajęć profilaktycznych. Służyły one dobremu nawiązaniu pozytywnych kontaktów interpersonalnych oraz rozwojowi umiejętności rozmawiania i słuchania. Codzienna praca umożliwiła wdrożenie zasad panujących w Klubie, a także zezwoliła na trening przestrzegania nałożonych norm. Zajęcia profilaktyczne dotyczyły: bezpieczeństwa w sieci, bezpieczeństwa podczas wakacji, bezpieczeństwa na drodze, pierwszej pomocy przedmedycznej, tolerancji, akceptacji siebie, używek, asertywności, norm społecznych, nieakceptowanych zachowań typu kłamstwa, kradzieże. Zajęcia odbywały się przy pomocy technik mini wykładów, zajęć ruchowych, zajęć z użyciem pomocy naukowych typu tablice, obrazy czy też na podstawie filmów oraz z udziałem modeli w postaci uczestników zajęć.

Klub spełniając swą funkcję prowadził także zadania tematyczne związane z wydarzeniami kulturalnymi, świętami oraz różnymi uroczystościami. Zajęcia oraz uroczystości kładły nacisk na podłoże polskiej kultury i tradycji.

W 2023 roku **placówka objęła opieką 101 dzieci** (w 2022 roku - 115) w wieku od 7 do 18 lat. Na koniec roku z placówki korzystało 45 dzieci.

9.2. Młodzieżowa Pracownia Socjoterapii

Młodzieżowa Pracownia Socjoterapii jest placówką wsparcia dziennego prowadzoną w formie specjalistycznej. Siedziba znajduje się w Krotoszynie, przy ul. Młyńskiej 2b. Placówka dostępna jest przez 5 dni w tygodniu, przez 5 godzin dziennie. Godziny pracy placówki dostosowane są do potrzeb wychowanków i ich rodzin. Posiada 20 miejsc.

Młodzieżowa Pracownia realizując założenia przyjęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, w programie zajęć uwzględnia m.in. systematyczne zajęcia socjoterapeutyczne, konsultacje pedagogiczne i psychologiczne w obszarze różnych obserwowanych deficytów, zajęcia edukacyjno-rozwojowe, zajęcia świetlicowe i pogadanki tematyczne. Ponadto realizuje zadania ustawowo obowiązkowe dla placówki wsparcia dziennego prowadzonej w formie opiekuńczej.

W 2023 roku w Młodzieżowej Pracowni Socjoterapii prowadzone były następujące zajęcia stałe: zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia komputerowe, zajęcia filmowe, zajęcia sportowe, w tym aktywizująco-ruchowe, zajęcia kulinarne oraz zajęcia plastyczne.

Zorganizowano również 14 rajdów pieszych, 1 wycieczkę, 1 nockę, warsztaty fryzjerskie, 2 seanse filmowe w kinie, 30 sesji zdjęciowych, 170 spotkań i rozmów telefonicznych z rodzicami podopiecznych oraz 25 rozmów telefonicznych i spotkań z pedagogami szkół. Pracownia Socjoterapii uwzględniła w swoim programie regularne zajęcia edukacyjno-rozwojowe i pogadanki tematyczne. Dotyczyły one między innymi: właściwego zachowania, emocji - ich nazywania, wyrażania i sposobów kontrolowania, właściwego funkcjonowania w grupie, cyberprzemocy oraz akceptacji.

Siedemnaścioro dzieci w wieku od 7 do 16 lat, uczęszczających na zajęcia, wzięło udział w wycieczce do ZOO Łódź, która odbyła się 9 sierpnia 2023 roku i zrealizowana została we współpracy ze Stowarzyszeniem Twoja Alternatywa. W okresie wakacyjnym dzieci wzięły również udział w warsztatach mydlarskich. Kilkukrotnie zorganizowano wyjście na kręgle, wyjścia do sali zabaw oraz wyjścia do lodziarni.

Z zajęć prowadzonych przez Młodzieżową Pracownię Socjoterapii w 2023 roku korzystało łącznie 35 dzieci (w 2022 r. - 54 dzieci). Zajęcia prowadzone są w dwóch grupach: grupa młodsza to dzieci z klas I-V oraz grupa starsza - dzieci z klas VI-VIII.

10. DZIENNY DOM „SENIOR+”

Dzienny Dom „Senior+” w Krotoszynie jest ośrodkiem wsparcia dla osób starszych i funkcjonuje w strukturze MGOPS w Krotoszynie. Placówka **dysponuje 30 miejscami** dziennego pobytu. Czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-16:00, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy. Rekrutacja odbywa się w systemie ciągłym aż do momentu wyczerpania limitu 30 miejsc. W przypadku wyczerpania limitu miejsc tworzy się listę rezerwową. Osoby z listy rezerwowej są kwalifikowane w przypadku zwolnienia się miejsca.

Z usług Dziennego Domu „Senior+” w Krotoszynie w 2023 roku korzystały 38 osoby z terenu Miasta i Gminy Krotoszyn w wieku 60 lat i więcej, nieaktywne zawodowo, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagały częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, a ich sytuacja zdrowotna i rodzinna wymagała wsparcia w zakresie funkcjonowania oraz integracji i włączenia społecznego. Zdecydowana większość osób z tej grupy wiekowej to emeryci i renciści o niskim statucie materialnym.

W 2023 roku realizowano różnorodne usługi i zajęcia, w tym:

- usługi bytowo-socjalne: m.in. zagwarantowano miejsce pobytu przystosowane do bezpiecznego, aktywnego spędzania czasu wolnego, zapewniono codziennie posiłki w postaci dwudaniowego obiadu, stały dostęp do przekąsek, ciepłych i zimnych napojów, usługę transportową (tj. dowóz z miejsca zamieszkania Seniora do placówki i z powrotem), ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków na czas pobytu w placówce, prasę, korzystanie z telewizji i biblioteczki Domu, korzystanie z komputera wraz z dostępem do Internetu, pomoc w podstawowych czynnościach życiowych, zapewniono wsparcie

pracownika socjalnego (praca socjalna), na bieżąco prowadzono trening higieniczny i czystości (pranie, prasowanie, dbanie o wygląd zewnętrzny);

- zajęcia edukacyjne: prowadzone były zajęcia z m.in. z ludoterapii i treningu pamięci (rozwiązywanie szarad, krzyżówek, układanie nowych słów z liter, rebusy, układanie rymów, quizy, kalambury, gry logiczne, scrabble, nauka gry w szachy), profilaktyki prozdrowotnej prowadzone przez pielęgniarkę (prelekcje i rozmowy na temat zdrowego trybu życia, higieny osobistej, prawidłowego mycia i dezynfekcji rąk, nadciśnienia tętniczego, chorób somatycznych i przewlekłych, na temat sposobu przyjmowania leków), poradnictwo psychologiczne grupowe i indywidualne, zajęcia z kreowania wizerunku połączone z metamorfozą (teoria na temat pielęgnacji twarzy, dłoni, makijażu i kolorowych kosmetyków, o znaczeniu zabiegów kosmetycznych, tajniki prawidłowej pielęgnacji włosów, wykonane zostały zabiegi na dłonie, oczyszczanie skóry twarzy, maski, peelingi, makijaże, dobór stroju), spotkaniach z policją, strażą pożarną, ratownikami medycznymi i innymi przedstawicielami różnych zawodów;

- terapia zajęciowa: zajęcia kulinarne, ogrodnicze, arteterapia (malarstwo, papieroplastyka) ergoterapia, muzykoterapia, biblioterapia (czytanie książek, czasopism, wieczorki poetyckie, wymiana książek, układanie opowiadań);

- zajęcia kulturalno-oświatowe: wycieczki krajoznawcze pod hasłem: Wielkopolska i Dolny Śląsk ciekawie (wycieczka do Arboretum w Kurniku, Muzeum Zabytków Kultury Technicznej w Gnieźnie, Lewków-Pałac Lipskich, Ośrodek Sportu i Rekreacji Piaski-Szczygliczka, Pałac Radziwiłłów w Antoninie, Rodzinny Park Przygód i Edukacji w Góreczniku, Wrocław-Ogród Botaniczny+Ostrów Tumski, Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy, Lumia Park (filmowe opowieści)-Wrocław, Stara Kaflarnia w Zdunach, wycieczki po okolicach powiatu krotoszyńskiego) zwiedzanie i fotografowanie ciekawych miejsc, grzybobranie, wyjazd do Muzeum Regionalnego im. Hieronima Ławniczka w Krotoszynie, wyjazd na Spotkanie Muzyczne do Zdun, wyjście do kina, wyjazd do teatru, wyjazd na kręgielnię, na wystawę pająków, trzydniowa wycieczka do Torunia (zwiedzanie miasta, Planetarium, Zamek Krzyżacki, Muzeum Piernika);

- aktywność ruchowa, w tym kinezyterapia: zajęcia ruchowe obejmowały różne typy i formy aktywności ruchowej, prowadzone były w formie indywidualnej lub grupowej, prowadzone były regularne ćwiczenia fizyczne w celu poprawy funkcjonowania wszystkich układów i narządów (ćwiczenia rozciągające, relaksacyjne, ćwiczenia oporowe z taśmą rehabilitacyjną, w odciążeniu kończyn dolnych i górnych, z dawkowanym oporem, izometryczne, przy drabinkach, z użyciem taśm Thera Band, lasek gimnastycznych, czy piłki), wykonywano seniorom liczne zabiegi lecznicze (m.in. inhalacja, ćwiczenia z poduszką sensomotoryczną, wibracyjną, masaż klasyczny);

- spotkania aktywizujące społecznie, w tym wolontariat: seniorzy nadal byli aktywni w pełnym zakresie działań, m.in. zorganizowano liczne spotkania aktywizujące społecznie, w tym wolontariat międzypokoleniowy – spotkania z przedszkolakami, uczniami szkół podstawowych, szkół średnich oraz z dziećmi i młodzieżą z gminnych placówek wsparcia, podczas których seniorzy czytali dzieciom bajki, organizowali młodzieży warsztaty artystyczne, kulinarne i cukiernicze (pieczenie ciasteczek, pierników, pieczenie ciast, przygotowanie prostych deserów i potraw), do Placówki zapraszano dzieci/młodzież na wspólne śpiewanie (np. podczas uroczystości patriotycznych i państwowych), zorganizowano zabawy taneczne na terenie Placówki (np. Andrzejki, Walentynki) i inne liczne spotkania towarzyskie i integracyjne z zaprzyjaźnionymi instytucjami z okazji Andrzejek, Sylwestra, Dnia Seniora, Dnia Kobiet, odbyły się działania promujące integrację międzypokoleniową: wspólna organizacja grilla, gry i zabawy ruchowe na dworze z wykorzystaniem infrastruktury DDS+, quizy, tańce, zajęcia warsztatowe z dziećmi/młodzieżą - kurs tworzenia kwiatów z bibuły, projektowanie kartek świątecznych, dekoracji choinkowych oraz ozdabiania pierników; przygotowane zostały ozdoby świąteczne i kartki z życzeniami dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Baszkowie; kontynuowano współpracę ze schroniskiem dla zwierząt w Krotoszynie (seniorzy wzięli udział w inicjatywie charytatywnej zbiórki karmy dla zwierząt), współpracę z Nadleśnictwem Krotoszyn (sadzenie drzew, sprzątanie lasu).

Koszt funkcjonowania placówki w 2023 roku wyniósł **809.550,67 zł,** w tym w ramach dotacji z Programu Wieloletniego „Senior+" edycja 2023 w kwocie **122.400,00 zł**. Pobyt w Dziennym Domu „Senior+" jest odpłatny. Odpłatność naliczana jest zgodnie z Uchwałą Nr XV/144/2019 Rady Miejskiej w Krotoszynie z dnia 5 grudnia 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w

ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych, zmienionej Uchwałą Nr XVII/172/2020 z dnia 30 stycznia 2020 r. W 2022 roku odpłatność ponosiło 38 osób, a wpłaty z tego tytułu wyniosły 58.017,36 zł.

11. DODATKI MIESZKANIOWE

Dodatki mieszkaniowe to świadczenie dedykowane dla osób, których sytuacja finansowa pogorszyła się lub które ze względu na swoje niskie dochody nie są w stanie ponosić wydatków za lokal.

Sposób przyznania dodatku mieszkaniowego jest ściśle określony przez ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1335). Przyznanie dodatku mieszkaniowego uzależnione jest od spełnienia trzech wymogów określonych w ustawie, tj. posiadania **tytułu prawnego** do zajmowanego lokalu mieszkalnego, posiadania odpowiedniej wysokości średniego miesięcznego **dochodu** na osobę w rodzinie w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku i zajmowania lokalu o określonej ustawą **powierzchni.**

Dodatek przysługuje najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych oraz innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego (np. umowa użyczenia) i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem, jak również osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku **nie przekracza** w gospodarstwie jednoosobowym 40% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku (ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego) a w gospodarstwie wieloosobowym 30% przeciętnego wynagrodzenia.

Dodatek przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie

przekracza 40% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w gospodarstwie jednoosobowym i 30% w gospodarstwie wieloosobowym, obowiązującego w dniu złożenia wniosku**.**

W roku 2023 KCUS, pomocą finansową w formie dodatków mieszkaniowych objęto ogółem **519 gospodarstw domowych.** W 2023 r. KCUS wypłacił **4.879 dodatków mieszkaniowych**, a łączna kwota wypłaconych dodatków wyniosła **1 427 132,56 zł.** Analogicznie do roku poprzedniego, najwięcej dodatków mieszkaniowych wypłacono użytkownikom lokali prywatnych, tj. 40,21% wypłaconej liczby dodatków i 45,25% ich ogólnej wartości oraz lokali gminnych, tj. 25,97% liczby i 23,50% wartości dodatków. Najmniej dodatków uzyskali natomiast użytkownicy mieszkań wspólnot mieszkaniowych, tj. 8,34% liczby i 7,71% wartości dodatków.

W 2023 r. przeciętna wysokość dodatku mieszkaniowego była wyższa o 29,33 zł w porównaniu do 2022 r. i wyniosła 292,51 zł. Najwyższa przeciętna kwota dodatku została wypłacona użytkownikom lokali pozostających w zasobie prywatnym – 329,13 zł, a najniższa użytkownikom lokali w zasobach wspólnot mieszkaniowych – 264,65 zł. Poziom realizacji w 2023 roku dodatków mieszkaniowych w podziale na zasoby mieszkaniowe zaprezentowano w poniżej tabeli.

Tabela 15. Realizacja dodatków mieszkaniowych w 2023 r.

Dodatki mieszkaniowe w zasobie	Część miejska		Część wiejska		Miasto i Gmina	
	Liczba wypłaconych dodatków	Kwota wypłaconych dodatków	Liczba wypłaconych dodatków	Kwota wypłaconych dodatków	Liczba wypłaconych dodatków	Kwota wypłaconych dodatków
gminnym	1 055	290 702,08	212	44 610,77	1 267	335 312,85
spółdzielczym	1 243	336 048,10	0	0,00	1 243	336 048,10
wspólnot mieszkaniowych	402	109 776,16	5	238,30	407	110 014,46
prywatnym	1 945	637 329,49	17	8 427,66	1 962	645 757,15
Razem:	**4 645**	**1 373 855,83**	**234**	**53 276,73**	**4 879**	**1 427 132,56**

12. POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW O CHARAKTERZE SOCJALNYM

Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym stanowi zadanie własne gminy, na realizację którego gmina otrzymuje dofinansowanie z budżetu państwa.

Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji, wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.) oraz uchwały nr XXII/180/2016 Rady Miejskiej w Krotoszynie z 25 maja 2016 r. w sprawie uchwalenia regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Krotoszyn. W 2022 r. KCUS realizował zadania polegające na przyznawaniu uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych.

12.1. Stypendia szkolne

O stypendium szkolne w KCUS, może ubiegać się uczeń spełniający łącznie poniższe warunki:

- znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe;
- miejscem zamieszkania ucznia jest Miasto i Gminy Krotoszyn.

Stypendium szkolne może być udzielane w formie:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania takich jak udział w wycieczkach szkolnych, zielonych szkołach, wyjazdach do kina, teatru, itp. a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą, w szczególności nauki języków obcych, zajęć z przedmiotów ścisłych, humanistycznych, komputerowych, sportowych, tanecznych, artystycznych, zajęć na basenie i innych poszerzających wiedzę i umiejętności ucznia;
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników, słowników, encyklopedii, lektur szkolnych, odzieży i obuwia sportowego, tornistrów, plecaków, komputerów, edukacyjnych programów komputerowych i nośników elektronicznych całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania albo sfinansowanie lub dofinansowanie kosztów zamieszkania w miejscowości położenia szkoły;
- świadczenia pieniężnego wypłacanego w okresie zajęć szkolnych, comiesięcznie lub jednorazowo za kilka miesięcy**.**

Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia, wynikająca z art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne w 2023 r. nie mogła być wyższa niż 600 zł.

Stypendium szkolne wypłacane było do dnia 30 czerwca - za okres od stycznia do czerwca 2023 r. oraz do dnia 31 grudnia - za okres od września do grudnia 2023 r.

W roku szkolnym 2022/2023 złożonych zostało 53 wniosków o przyznanie świadczenia. Na ich podstawie, w okresie od stycznia do czerwca 2023 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało **53 uczniów.**

W roku szkolnym 2023/2024 złożonych zostało 23 wniosków o przyznanie świadczenia. Na ich podstawie, w okresie od września do grudnia 2023 r. z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało **22 uczniów**.

Na wypłatę stypendiów szkolnych w 2023 r. przeznaczono kwotę **55 190,55 zł**, w tym 11 038,11 zł ze środków własnych Miasta i Gminy Krotoszyn.

12.2. Zasiłek szkolny

Zasiłek może zostać przyznany uczniowi, który wykazał zaistnienie zdarzenia losowego w wyniku, którego znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej.

O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie świadczenia.

Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym - raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego. W roku 2023 nie został złożony żaden wniosek o przyznanie zasiłku szkolnego.

13. ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE

Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadzono systemowe wsparcie polskich rodzin - świadczenie wychowawcze, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Świadczenie wychowawcze do 30.06.2019 r. z Programu Rodzina 500 plus mogli otrzymać rodzice oraz opiekunowie dzieci do 18. roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko. W przypadku pierwszego lub jedynego dziecka pomoc skierowana była jedynie do rodzin o niskich dochodach (poniżej 800 zł netto na osobę, a 1200 zł w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym).

Z dniem 1 lipca 2019 r. weszła w życie ustawa z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw.

Zgodnie z nowelizacją ustawy od dnia 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko niezależnie od dochodów rodziny i posiadania alimentów na dziecko. Następnie z dniem 1 stycznia 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw, zgodnie z którą postępowanie w sprawie świadczenia wychowawczego oraz jego wypłaty prowadzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W przypadków wniosków złożonych do dnia 31 grudnia 2021 r. właściwość dla rozstrzygnięć w sprawie świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata jest w dalszym ciągu zachowana przez organy właściwe tj. m.in. wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast.

W okresie od 01 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. uprawnionym do świadczeń wychowawczych wypłacono **401 świadczeń** na kwotę **143 603,80 zł**.

14. ŚWIADCZENIA RODZINNE

Warunki nabycia prawa do świadczeń rodzinnych określa ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. W ramach tej ustawy rodzinom przysługują 3 grupy świadczeń:

1) zasiłek rodzinny wraz z dodatkami;
2) świadczenia związane z urodzeniem dziecka;
3) świadczenia opiekuńcze.

Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się nie przekracza miesięcznie **674 zł.** Gdy członkiem rodziny jest niepełnosprawne dziecko, próg dochodowy wzrasta do **764 zł**.

W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego warunkującego przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego, a tym samym i dodatków do zasiłku rodzinnego, obowiązuje mechanizm „złotówka za złotówkę". Jeśli rodzina ubiegająca się o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przekroczy próg dochodowy, zasiłek wypłaca się w wysokości będącej różnicą pomiędzy kwotą przysługujących świadczeń, a kwotą o jaką przekroczono kryterium dochodowe. Jeżeli miesięczna wysokość świadczenia nie przekraczałaby kwoty 20 zł - świadczenie nie przysługuje.

Zasiłek rodzinny przysługuje na dziecko do ukończenia 18. roku życia lub w przypadku kontynuowania nauki w szkole do 21. roku życia, zaś w przypadku dziecka niepełnosprawnego uczącego się do 24. roku życia. Wysokość zasiłku rodzinnego miesięcznie w 2021 r. wynosiła odpowiednio:

- na dziecko do ukończenia 5. roku życia - **95 zł**
- na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia - **124 zł**
- na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia - **135 zł.**

Do zasiłku rodzinnego mogą być przyznane następujące **dodatki**:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka - przysługuje **jednorazowo** w wysokości **1.000 zł** matce albo ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko 1. roku życia; aby otrzymać dodatek, matka dziecka powinna pozostawać pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu - warunek ten potwierdza zaświadczenie lekarskie lub zaświadczenie wystawione przez położną (zaświadczenia takiego nie musi przedstawiać opiekun prawny, opiekun faktyczny dziecka ani rodzic adopcyjny, który stara się o ten dodatek);
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – przysługuje w wysokości **400 zł miesięcznie** matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka lub opiekunowi prawnemu dziecka przez: 24 miesiące, 36 miesięcy - jeżeli opiekuje się co najmniej 2 dzieci, które urodziły się podczas jednego porodu, 72 miesiące kalendarzowe - jeżeli opiekuje się dzieckiem, które ma orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka - przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości **193 zł miesięcznie na dziecko;** dodatek nie może przekroczyć 386 zł miesięcznie na wszystkie dzieci; jeśli dziecko jest niepełnosprawne, dodatek wynosi **273 zł miesięcznie na to dziecko;** w przypadku kilkorga dzieci niepełnosprawnych dodatek może wynieść maksymalnie 546 zł miesięcznie na wszystkie dzieci; dodatek przysługuje, gdy drugie z rodziców dziecka nie żyje, ojciec dziecka jest nieznany albo też powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone;
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej - przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości **95 zł miesięcznie** na trzecie i każde kolejne dziecko w rodzinie uprawnionej do zasiłku rodzinnego;
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu na dziecko niepełnosprawne do ukończenia przez nie 16 roku życia lub na dziecko, które ma orzeczoną niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym albo znacznym, do ukończenia przez nie 24 roku życia; dodatek przysługuje także osobie uczącej się, która ma orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; dodatek wynosi **miesięcznie: 90 zł** na dziecko do ukończenia przez nie 5 roku życia, a na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia przez nie 24 roku życia w kwocie **110 zł** na dziecko;
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się; dodatek wynosi **100 zł** i jest wypłacany **raz w roku**, w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego, przysługuje również na dziecko, które rozpoczyna roczne przygotowanie przedszkolne;
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - przysługuje matce albo ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka przez 10 m-cy, od września do czerwca; wynosi - **113 zł miesięcznie**, gdy dziecko lub osoba ucząca się podczas nauki mieszka w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadpodstawowej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a w przypadku dziecka lub osoby uczącej się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności - także szkoły podstawowej; **69 zł miesięcznie**, gdy dziecko lub osoba ucząca się dojeżdża do szkoły ponadpodstawowej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego na podstawie innych przepisów prawa. Świadczenie rodzicielskie przysługuje:

- matce albo ojcu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka, który objął je opieką przed ukończeniem przez nie 7 roku życia albo 10 roku życia, jeśli dziecko ma odroczony obowiązek szkolny;
- rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, jeśli objęła opieką dziecko przed ukończeniem przez nie 7 roku życia albo 10 roku życia, jeśli dziecko ma odroczony obowiązek szkolny;
- osobie, która przysposobiła dziecko przed ukończeniem przez nie 7 roku życia lub 10 roku życia, jeśli dziecko ma odroczony obowiązek szkolny.

Świadczenie rodzicielskie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego i przysługuje przez co najmniej rok (52 tygodnie) od urodzenia, przysposobienia lub objęcia dziecka opieką. Jeśli podczas jednego porodu urodzi się co najmniej 2 dzieci albo jednocześnie zostanie przysposobionych lub objętych opieką co najmniej 2 dzieci, okres pobierania świadczenia jest dłuższy. Zależy on od liczby dzieci urodzonych, przysposobionych albo objętych opieką. Maksymalnie świadczenie może być wypłacane przez 71 tygodni. Świadczenie przysługuje w kwocie **1.000 zł miesięcznie**.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka. Wniosek składa się w ciągu 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Natomiast jeżeli wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną

albo dziecka przysposobionego - w ciągu 12 miesięcy, od kiedy dziecko zostało objęte opieką lub przysposobione, nie później niż do czasu, aż skończy 18 lat.

Świadczenie to można uzyskać, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza 1.922 zł netto miesięcznie. Zapomoga przysługuje **jednorazowo** w wysokości **1.000 zł na jedno dziecko**.

Zapomoga przysługuje tylko wtedy, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

Do **świadczeń opiekuńczyc**h należą zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- dziecku z niepełnosprawnością,
- osobie z niepełnosprawnością, która ma więcej niż 16 lat i uzyskała orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie z niepełnosprawnością, która ma więcej niż 16 lat i uzyskała orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność pojawiła się, zanim ta osoba skończyła 21 lat,
- osobie, która skończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie, która ma prawo do dodatku pielęgnacyjnego, ani osobie znajdującej się w instytucji, która zapewnia nieodpłatnie całodobowe utrzymanie. Od 1 listopada 2019 r. wysokość zasiłku pielęgnacyjnego **wynosi 215,84 zł miesięcznie.**

Świadczenie pielęgnacyjne otrzymują osoby, które nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo rezygnują z niej, aby osobiście opiekować się:

- niepełnosprawnym dzieckiem o szczególnych wskazaniach co do opieki osoby trzeciej,
- osobą z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

O świadczenie pielęgnacyjne mogą się ubiegać: rodzice, osoba spokrewniona, która jest dla dziecka rodziną zastępczą, opiekun faktyczny, czyli osoba, która rzeczywiście opiekuje się dzieckiem, o ile wystąpiła do sądu rodzinnego z wnioskiem o jego przysposobienie, a także inni krewni osoby niepełnosprawnej zobowiązani do alimentacji, z wyjątkiem osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby, która wymaga opieki, powstała, zanim ta osoba skończyła: 18 lat albo 25 lat, jeżeli była w trakcie nauki w szkole (także wyższej). W 2023 r. kwota świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła **2 458,00 zł miesięcznie** (w 2022 r. – 2 119 zł).

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny względem osoby niepełnosprawnej, oraz małżonkom. Osoby te otrzymują zasiłek, o ile nie podejmują żadnego zatrudnienia lub nie podejmują innej pracy zarobkowej lub zrezygnowały z nich, aby osobiście opiekować się bliskim legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego zwykle ustala się na okres zasiłkowy, który trwa od 1 listopada do 30 października następnego roku kalendarzowego. Inaczej jest w przypadku, gdy orzeczenie o niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. Wtedy prawo do tego zasiłku ustala się do końca miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia, nie dłużej jednak niż do końca okresu zasiłkowego.

Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego uzależnione jest od wysokości łącznego dochodu rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki. Dochód ten nie może przekroczyć 764 zł miesięcznie w przeliczeniu na osobę w rodzinie osoby sprawującej opiekę oraz osoby wymagającej

opieki. Zasiłek ten nie przysługuje osobie, która ma ustalone prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Specjalny zasiłek opiekuńczy wynosi **620 zł miesięcznie**.

Tabela 16. Wypłacone świadczenia rodzinne w 2023 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota wydatków	Liczba świadczeń
1.	**Zasiłki rodzinne**	**1 418 245,64**	**12 827**
1.1.	do ukończenia 5. roku życia	290 967,42	3 232
1.2.	powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia	1 051 640,59	8 997
1.3.	powyżej 18. roku życia do ukończenia 21. roku życia	75 637,63	603
1.4.	powyżej 21. roku życia do ukończenia 24. roku życia	0	0
2.	**Dodatki do zasiłku rodzinnego, z tego z tytułu:**	**767 475,05**	**7 466**
2.1.	urodzenia dziecka	35 392,76	65
2.2.	opieki na dzieckiem z korzystania z urlopu wychowawczego	139 978,70	385
2.3.	samotnego wychowania dziecka	101 682,92	565
2.4.	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	113 122,06	1 122
2.5.	rozpoczęcia roku szkolnego	73 466,84	1 760
2.6.	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	50 431,31	757
2.7.	wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	253 400,46	2 812
3.	**Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka**	**164 000,00**	**164**
4.	**Świadczenia rodzicielskie**	**453 180,90**	**497**
5.	**Zasiłki pielęgnacyjne**	**2 719 584,00**	**12 600**
6.	**Świadczenia pielęgnacyjne**	**8 598 277,00**	**3 524**
7.	**Specjalny zasiłek opiekuńczy**	**11 160,00**	**18**
	Razem	**14 131 922,59**	**37 096**

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy opłacone zostały składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne. W 2023 roku składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacono w kwocie **1 421 082,90 zł**, a składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacono w kwocie **295 045,00 zł.**

Tabela 17. Opłacone składki emerytalne, rentowe i zdrowotne w 2023 r.

L.p.	Opłacone składki	Kwota opłaconych składek	Liczba opłaconych składek
1.	**Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, w tym:**	**1 421 082,90**	**2 302**
1.1.	za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	1 418 012,90	2 284
1.2.	za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	3 071,00	18
2.	**Składki na ubezpieczenie zdrowotne, w tym:**	**295 045,00**	**1395**
2.1.	za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	294 041,00	1 377
2.2.	za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	1 004,00	18
	Razem	**1 716 127,90**	**3 697**

15. JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE W RAMACH PROGRAMU „ZA ŻYCIEM”

Z tytułu urodzenia się żywego dziecka, z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstało w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu

przyznaje się na to dziecko, jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000,00 zł, przysługuje bez względu na osiągane dochody.

Na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem", świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. Wniosek o wypłatę jednorazowego świadczenia należy złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Podstawowym warunkiem uzyskania świadczenia jest posiadanie:

- zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wystawione przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii;
- zaświadczenia lekarskiego albo zaświadczenia wystawionego przez położną potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do porodu (nie dotyczy opiekuna prawnego, opiekuna faktycznego i osoby, która przysposobiła dziecko).

W roku 2023 jednorazowe świadczenie w ramach Programu „Za życiem" otrzymało 5 rodzin na łączną kwotę **20.000,00 zł**.

16. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów reguluje dwie istotne kwestie związane z brakiem skuteczności egzekucji zasądzonych od rodziców alimentów. Pierwszą z nich jest pomoc państwa dla rodzin z dziećmi, będących w trudnej sytuacji materialnej, w związku z nieskuteczną egzekucją alimentów w postaci przyznawanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Druga to postępowanie gmin wobec dłużników alimentacyjnych, którego celem jest poprawa ściągalności alimentów.

16.1. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego są wsparciem dla dzieci uprawnionych do alimentów, których rodzic uchyla się od tego obowiązku, a egzekucja wobec niego jest bezskuteczna. Fundusz alimentacyjny jest finansowany z budżetu państwa, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobie uprawnionej do alimentów od rodzica, jeżeli:

- dziecko, na które są zasądzone alimenty nie ukończyło 18 roku życia a po 18 roku życia, jeżeli uczy się w szkole lub szkole wyższej, do ukończenia 25 roku życia, lub
- osoba uprawniona do alimentów posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (bez względu na wiek i bezterminowo).

Pierwszym warunkiem otrzymania świadczenia z funduszu alimentacyjnego jest spełnienie kryterium dochodowego. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie **nie przekracza kwoty 1.209,00 zł.**

Drugim warunkiem jaki należy spełnić jest wykazanie braku możliwości wyegzekwowania zasądzonych alimentów stwierdzone przez komornika w formie zaświadczenia o całkowitej bądź częściowej bezskuteczności egzekucji w okresie ostatnich dwóch miesięcy.

W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego stosowany jest tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę". Mechanizm ten zakłada, że przekroczenie przez osobę uprawnioną progu dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, nie skutkuje automatycznie utratą prawa do tych świadczeń, przysługuje wówczas w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Minimalna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługująca z zastosowaniem mechanizmu **„złotówka za złotówkę" wynosi 100 zł**. W przypadku, gdy

wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej, ustalona w ten sposób jest niższa niż 100 zł - świadczenie to nie przysługuje.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości ustalonych alimentów, jednakże nie więcej niż 500 zł miesięcznie. Przy ustaleniu prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego do dochodu rodziny nie wlicza się kwot otrzymanych świadczeń z tego funduszu.

Ustalenie prawa do świadczenia funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłata następuje na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego. Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują, jeżeli osoba uprawniona została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w rodzinie zastępczej lub zawarła związek małżeński.

W 2023 roku wypłacono **2.008 świadczenia** z funduszu alimentacyjnego, tj. o 0,84% mniej niż w 2022 r. Natomiast kwota wypłaconych świadczeń w 2023 roku wyniosła **822 851,25 zł**, tj. o 0,86 % mniej niż w 2022 r.

Średnio miesięcznie w okresie sprawozdawczym wypłacono 167 świadczeń, a ich przeciętna kwota wynosiła 409,79 zł, w roku 2022 - 402,47 zł.

W 2023 roku w strukturze beneficjentów świadczeń z funduszu alimentacyjnego największy udział odbiorców stanowiły osoby otrzymujące świadczenia na dzieci w wieku 0-17 lat. Ta sama tendencja utrzymywała się w 4 latach poprzednich.

Tabela 18. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego w 2023 r.

Wypłacone świadczenia, z tego na osobę uprawnioną w wieku:	Liczba świadczeń	Kwota
0-17	1833	753 718,85
18-24	158	64 392,40
25 lat i więcej	17	4 740,00
Razem:	**2 008**	**822 851,25**

16.2. Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wskazuje, że organ właściwy wierzyciela i dłużnika zobowiązany jest do prowadzenia działań wobec dłużników alimentacyjnych.

W przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego organ właściwy wierzyciela występuje z wnioskiem do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Działania te obejmują przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego i odebranie oświadczenia majątkowego od dłużnika, poinformowanie Powiatowego Urzędu Pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika, wzajemną wymianę informacji mających wpływ na skuteczność egzekucji między organami właściwymi dłużnika, wierzyciela i komornikiem.

W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił:

- złożenia oświadczenia majątkowego,
- zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy w terminie wyznaczonym przez organ właściwy dłużnika,
- bez uzasadnionej przyczyny, przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych,

- organ właściwy dłużnika wszczyna postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, a następnie:

- wydaje decyzję o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art.209 Kodeksu Karnego,
- kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

Tabela 19: Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych w 2023 r.

L.p.	Rodzaj działania	Liczba
1.	Otrzymane od organu właściwego wierzyciela wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego	61
2.	Przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego oraz odebranie oświadczenia majątkowego	35
3.	Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, w tym z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	35
4.	Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy	7
5.	Wszczęcie postępowania o uznanie dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	51
6.	Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań	15
7.	Złożenie wniosku do Prokuratury o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 Kodeksu karnego	32
8.	Skierowanie do starosty wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	4
9.	Przekazanie informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej	100

Wszystkie działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych mają na celu poprawę skuteczności egzekucji. Należności przypadające od dłużnika alimentacyjnego podlegają ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej. Nakłada to na organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia z funduszu alimentacyjnego obowiązek przyłączenia się do postępowania egzekucyjnego lub wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikom alimentacyjnym.

KCUS w 2023 r. skierował do organów prowadzących postępowanie egzekucyjnych (komornik sądowy albo syndyk wyznaczony w postępowaniu upadłościowym dłużnika) **174 wniosków** o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego, w tym w 2 sprawach do egzekucji z nieruchomości. Do każdego wniosku została załączona ostateczna decyzja przyznająca świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz informacja o rozpoczęciu realizacji decyzji i terminach wypłat świadczeń.

Kwoty wpłacone przez dłużników rozliczane są zgodnie z kolejnością określoną w art. 1026 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, czyli w pierwszej kolejności spłacane są odsetki (dochód budżetu państwa), następnie należność główna dzielona w proporcji - 40% gmina wierzyciela, 60% budżet państwa.

Tabela 20. Należności i zwroty wypłaconych świadczeń alimentacyjnych w 2023 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Stan należności z tytułu wypłaconych świadczeń z FA na dz. 31.12.2023 r., w tym:	13 339 706,00
2.	Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych w 2023 roku z tytułu wypłaconych świadczeń z FA, z tego:	771 526,78
2.1.	- przekazane na dochody budżetu państwa, w tym:	606 737,05
2.1.1.	- odsetki ustawowe za opóźnienie	359 552,43
2.2.	- przekazane na dochody własne organu właściwego wierzyciela	164 789,73
3.	Wygaszone należności z tytuł świadczeń wypłaconych w zastępstwie alimentów zgodnie z art. 23 ust. 9 ustawy (śmierć dłużnika)	576 623,00

Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych w 2023 r. wyniosły 93,76 % wypłaconych w tym roku świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Jest to wzrost 16,22% w porównaniu do roku 2022.

17. PROGRAM „CZYSTE POWIETRZE”

Osoba fizyczna, która zamierza złożyć wniosek o przyznanie podwyższonego poziomu dofinansowania do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, winna uzyskać zaświadczenie o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka jej gospodarstwa domowego, wyliczonego na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu ustalana jest na podstawie dochodów osiągniętych przez członków gospodarstwa domowego wnioskodawcy, w:

- przedostatnim roku kalendarzowym poprzedzającym rok, w którym złożono żądanie wydania zaświadczenia - w przypadku żądania złożonego w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 lipca danego roku,
- ostatnim roku kalendarzowym poprzedzającym rok, w którym złożono żądanie wydania zaświadczenia - w przypadku żądania złożonego w okresie od dnia 1 sierpnia do dnia 31 grudnia danego roku.

Na terenie Miasta i Gminy Krotoszyn zaświadczenia wydaje KCUS, który w 2023 roku **wydał 262 zaświadczeń.**

18. KARTA DUŻEJ RODZINY

18.1. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych na terenie całego kraju. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Przez rodzica rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka.

Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom (w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki): w wieku do 18. roku życia, w wieku do 25. roku życia - w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej, bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny nie przysługuje rodzicowi, którego sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub któremu sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, chyba że sąd nie pozbawił go władzy rodzicielskiej lub jej nie ograniczył przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci, prawo to nie przysługuje również rodzicowi zastępczemu lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, w przypadku gdy sąd orzekł o odebraniu im dzieci z uwagi na niewłaściwe sprawowanie pieczy zastępczej.

Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie, wydawana jest bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice otrzymują kartę na czas nieokreślony, dzieci - do 18. roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do 25. roku życia. W przypadku osób niepełnosprawnych karta wydawana jest na czas orzeczenia o niepełnosprawności.

W 2023 roku wydano **747 mieszkańcom Naszej Gminy** karty (w tym: 747 kart tradycyjnych, 747 kart elektronicznych). Na koniec 2023 r. KDR posiadało 7.301 osób.

18.2. Wielkopolska Karta Rodziny

Wielkopolska Karta Rodziny jest instrumentem aktywizacji społecznej, który realnie wpływa na funkcjonowanie rodziny i czyni je łatwiejszym. Karta zapewnia rodzinom wielodzietnym korzystanie na preferencyjnych warunkach z katalogu oferty m.in. handlowo-usługowej, kulturalnej, edukacyjnej,

zdrowotnej i rekreacyjnej poprzez system zniżek wprowadzony przez Podmioty przystępujące do Programu.

Wielkopolska Karta Rodziny daje szansę rodzinom wielodzietnym na pozostawienie w ich rodzinnych budżetach więcej pieniędzy, które będą mogły być przeznaczone na rozwój rodziny. Są istotnym elementem polityki samorządu, ułatwiającym wielodzietnym rodzinom codzienne życie. Wpływają na kształtowanie pozytywnego obrazu licznej rodziny i przekonanie, że „duża rodzina to powód do dumy". To ważny krok w kontekście obecnej sytuacji demograficznej, ale również promocja rodzin wielodzietnych. Dla rodzin wielodzietnych wychowanie i utrzymanie swych dzieci na wysokim poziomie w dobie szybko rozwijających się dóbr kultury, oświaty i informatyzacji społeczeństwa stanowi nie lada wyzwanie

Na dzień 31 grudnia 2023 roku osobom posiadającym Wielkopolską Kartę Rodziny ulgi i zniżki oferowało 231 Podmiotów, w tym w zakresie **handlu i usług 165 Podmiotów**. W 2023 roku wydano 48 **kart** mieszkańcom Naszej Gminy.

19. WSPARCIE W RAMACH RZĄDOWEJ TARCZY ENERGETYCZNEJ

Pogarszająca się sytuacja finansowa gospodarstw domowych, wynikająca ze wzrostu cen oraz rosnącej w szybkim tempie inflacji, stanowiła przesłankę przyjęcia pakietu przepisów mających zmniejszyć obciążenia ekonomiczne obywateli, tzw. rządowa tarcza energetyczna.

19.1. Dodatek węglowy

Dodatek węglowy przysługiwał osobie w gospodarstwie domowym w przypadku, gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane paliwami stałymi, wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz.U. z 2022 r. poz. 438, 1561, 1576, 1967 i 2456), do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania wpisanych lub zgłoszonych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 tej ustawy.

Przez gospodarstwo domowe, rozumie się:

- osobę fizyczną samotnie zamieszkującą i gospodarującą (gospodarstwo domowe jednoosobowe),

- osobę fizyczną oraz osoby z nią spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie z nią zamieszkujące i gospodarujące (gospodarstwo domowe wieloosobowe).

Przez paliwa stałe rozumie się węgiel kamienny, brykiet lub pelet zawierające co najmniej 85% węgla kamiennego.

Dodatek węglowy dla gospodarstwa domowego, wynosił jednorazowo 3.000 złotych. Wniosek o wypłatę dodatku węglowego składało się w terminie do 30 listopada 2022 r. Wnioski o wypłatę dodatku węglowego złożone po 30 listopada 2022 r. pozostawiało się bez rozpoznania. Dodatek węglowy wypłacany był w terminie do dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku o jego wypłatę. Jeżeli podczas weryfikacji wniosku o wypłatę dodatku węglowego wystąpiły wątpliwości dotyczące gospodarstwa domowego wnioskodawcy, był przeprowadzany wywiad środowiskowy, który miał na celu ustalenie faktycznego stanu danego gospodarstwa domowego.

Tabela 21. Realizacja dodatku węglowego w 2023 roku

Pozostałe do rozpatrzenia wnioski z roku 2022	Wnioski odrzucone i pozostawione bez rozpatrzenia	Pozostałe do rozpatrzenia	Pozytywnie rozpatrzone	Kwota wypłaconych dodatków węglowych
115	0	0	115	**345 000,00 zł**

19.2. Szczególne rozwiązania w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw

Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła (zadanie realizowane przez DŚR) przewidywał możliwość ubiegania się o świadczenie w przypadku, gdy głównym źródłem ciepła w gospodarstwie domowym był:

- kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy albo
- kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG albo
- kocioł olejowy

- zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz.U. z 2022 r. poz. 438, 1561 i 1576), do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania wpisanych lub zgłoszonych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 tej ustawy.

W przypadku, gdy wniosek o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych złożono dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego mających ten sam adres miejsca zamieszkania, to dodatek ten był przyznawany wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy. Pozostałe wnioski pozostawiało się bez rozpoznania.

Nie można było skorzystać z więcej niż jednego dodatku. Oznacza to, że jeżeli na dany adres przyznany został dodatek węglowy, nie można było otrzymać innego dodatku, np. na pelet drzewny, na gaz LPG, drewno kawałkowe, kocioł olejowy.

Dodatek dla gospodarstwa domowego z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła wynosił:

- 3.000 zł - gdy główne źródło ciepła to kocioł na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym albo innym rodzajem biomasy z wyłączeniem drewna kawałkowego;
- 2.000 zł - gdy główne źródło ciepła to kocioł olejowy;
- 1.000 zł - gdy główne źródło ciepła to kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym;
- 500 zł - gdy główne źródło ciepła to kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG.

Dodatek nie przysługiwał w przypadku zużywania tzw. gazu ziemnego.

Jeżeli podczas weryfikacji wniosku o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych wystąpiły wątpliwości dotyczące gospodarstwa domowego wnioskodawcy, przeprowadzano wywiad środowiskowy, który miał na celu ustalenie faktycznego stanu danego gospodarstwa domowego, odnośnie samotnego zamieszkiwania w przypadku jednoosobowych gospodarstw domowych oraz wspólnie stale zamieszkujących i gospodarujących z wnioskodawcą w przypadku gospodarstw domowych wieloosobowych. Wywiady środowiskowe przeprowadzane były w miejscu zamieszkania wnioskodawcy. W toku wywiadu środowiskowego ustalało się, czy stan faktyczny danego gospodarstwa domowego jest zgodny z informacjami podanymi we wniosku o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych.

Tabela 22. Realizacja dodatków z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła w 2023 r.

Rodzaj wykorzystywanego paliwa	Liczba gospodarstw domowych	Kwota wypłacona
pelet drzewny	13	39 000,00
drewno kawałkowe	25	25 000,00
olej opałowy	2	4 000,00
gaz LPG	10	5 000,00
Ogółem	**377**	**73 000,00**

19.3. Zakup preferencyjny paliwa stałego

Na podstawie ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 114) w 2022 roku rozpoczęto wydawanie zaświadczeń potwierdzających wypłacenie na rzecz gospodarstwa domowego dodatku węglowego. Zaświadczenie wydawane było w jednym egzemplarzu, w każdym z okresów:

- do 31 grudnia 2022 r. złożono 1.940 wniosków o wydanie zaświadczenia, z tego **pozytywnie rozpatrzono 1.878 wniosków**, 23 wnioski rozpatrzono negatywnie, a 39 pozostawiono bez rozpatrzenia;
- od 1 stycznia 2023 r. do 15 kwietnia 2023 r. złożono 191 wniosków o wydanie zaświadczenia, z tego **pozytywnie rozpatrzono 189 wniosków**.

19.4. Dodatek elektryczny

W 2023 r. kontynuowano przyjmowanie wniosków o dodatek elektryczny, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej.

Dodatek elektryczny przysługiwał odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, w przypadku, gdy główne źródło ogrzewania było zasilane energią elektryczną. Wysokość dodatku elektrycznego została zróżnicowana w zależności od rocznego zużycia energii elektrycznej uprawnionego gospodarstwa domowego. W przypadku, gdy zużycie w 2021 r. nie przekraczało 5 MWh, kwota dodatku wynosi 1000 zł. Jeżeli zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w 2021 r. przekroczyło 5 MWh, wówczas dodatek przysługiwał w podwyższonej wysokości w kwocie 1500 zł. Aby uzyskać dodatek elektryczny w podwyższonej kwocie, do wniosku należało dołączyć rozliczenie z przedsiębiorstwem energetycznym, potwierdzające zużycie energii elektrycznej w 2021 r. przekraczające 5 MWh.

Wniosek o wypłatę dodatku elektrycznego można było składać się od 1 grudnia 2022 r. do 1 lutego 2023 r. W całym tym okresie złożono **50 wniosków** z czego pozytywnie rozpatrzonych zostało **38 wniosków.** Zrealizowano wypłatę w kwocie po 1 000,00 zł dla 30 wnioskodawców oraz 1 500,00 zł dla wnioskodawców. Łącznie wypłacono **42 000,00 zł**.

19.5. Refundacja podatku VAT

W ramach Rządowej tarczy energetycznej w 2023 r. KCUS realizował ustawę z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U. z 2024 r. poz. 303), tj. nowe zadanie w formie wsparcia dla najbardziej wrażliwych odbiorców, którzy wykorzystują gaz do ogrzewania domów.

Zwrot opłaconego podatku VAT przysługiwał osobom o dochodach 2100 zł/miesiąc dla gospodarstwa jednoosobowego oraz przy dochodzie 1500 zł/miesięcznie dla gospodarstwa wieloosobowego. Równowartość VAT-u zwracana była po złożeniu wniosku wraz z opłaconymi fakturami dokumentującymi wysokość zapłaconego VAT.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. do KCUS wpłynęło **141** wniosków o wypłatę refundacji podatku VAT**.** Pozytywnie rozpatrzono **27** wniosków i zrefundowano podatek VAT na łączną kwotę **57.746,38 zł.** Pozostałe wypłaty realizowane są w roku 2024.

20. POMOC DLA OBYWATELI UKRAINY

Trwająca wojna w Ukrainie, postawiła cały kraj w obliczu bezprecedensowych wyzwań, w których to także pomoc społeczna została wyznaczona do realizacji nowych, dotychczas niepodejmowanych zadań, wymagających skoordynowania działań na gruncie pomocowym. Jednym z nich jest napływ obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa, już od pierwszego dnia

napaści, postanowili szukać pomocy i schronienia w sąsiednich krajach, w tym w Polsce na terenie Miasta i Gminy Krotoszyn.

Od pierwszych dni wybuchu wojny w Ukrainie, pracownicy KCUS aktywnie włączyli się w organizację pomocy na rzecz obywateli Ukrainy, którzy znaleźli schronienie w naszej gminie. W pierwszych dniach wojny został uruchomiony telefon porad psychologicznych. Osoby niemogące poradzić sobie z traumą wojenną mogły zadzwonić pod nr **600-471-874** i umówić się na **spotkanie z psychologiem.** Obywatele Ukrainy potrzebujący wsparcia mogły również skorzystać z pomocy psychologicznej bezpośrednio w siedzibie KCUS, przy ul. Młyńskiej. Z pomocy nie skorzystała w 2023 roku z tej formy żadna osoba.

Pracownicy KCUS na bieżąco udzielali informacji obywatelom z Ukrainy w zakresie znalezienia schronienia, udzielenia pomocy niefinansowej i finansowej. Kierowali do ZUS (500+), informowali o możliwościach uzyskania wsparcia czy zatrudnienia. Poza tym:

- przyjmowali wnioski od rodzin ukraińskich o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego 300 zł;
- przyjmowali i weryfikowali wnioski o świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium Ukrainy;
- monitorowali miejsca zakwaterowania osób z Ukrainy;
- pracownicy socjalni przeprowadzali wywiady środowiskowe z rodzinami ukraińskimi w celu zapewnienia wyżywienia dzieciom uczęszczającymi do szkół i przedszkoli oraz udzielenia pomocy w formie zasiłków okresowych, stałych i celowych;
- na bieżąco prowadzona była praca socjalna w środowisku zamieszkania;
- pomogli w sporządzeniu 20 wniosków do sądu o ustanowienie opiekuna tymczasowego.

Na stronie internetowej KCUS wprowadzono przycisk pełnego tłumaczenia treści podawanych przez nas informacji na jęz. ukraiński. Dodatkowo została stworzona kategoria „Pomoc Ukraina" w „Aktualnościach", do której dodane były na bieżąco wszystkie ważne informacje oraz aktualności z zakresu pomocy osobom z Ukrainy. Stworzono też zakładkę *Pomoc dla Ukrainy*, które odsyłały do wszystkich aktualności dotyczących pomocy uchodźcom, zarówno o zasięgu ogólnopolskim, jak i świadczonej na terenie miasta i gminy Krotoszyn.

Działania pomocowe na rzecz Ukrainy kontynuowane są w 2024 roku. Wojna nadal trwa, my nadal pomagamy i wspieramy obywateli Ukrainy potrzebujących pomocy. Monitorujemy sytuację, aby odpowiednio dopasować działania pomocowe. Dzięki doświadczeniu z pierwszych miesięcy wojny, jesteśmy już przygotowani, aby skutecznie świadczyć takie wsparcie. Tworzymy też warunki do efektywnej integracji starając się, aby wszystkie podejmowane działania spełniały takie kryteria.

21. ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU POMOCY DLA OBYWATELI UKRAINY

Wojna w Ukrainie spowodowała nieznaną wcześniej potrzebę zorganizowania wsparcia i pomocy, w tym finansowej. Ustawodawca w trybie pilnym uchwalił ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Pracownicy KCUS przyjmowali, rozpatrywali, weryfikowali wnioski oraz wypłatę środków finansowych z Funduszu Pomocy, począwszy od jednorazowego świadczenia pieniężnego, świadczenia pieniężnego na zakwaterowanie i wyżywienie, poprzez świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia rodzinne.

21.1. Jednorazowe świadczenie pieniężne

Obywatelowi Ukrainy, przebywającemu legalnie w Polsce zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę.

Uprawniony do otrzymania świadczenia jest obywatel Ukrainy, który wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terenu Ukrainy w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., deklaruje zamiar pozostania w Polsce i został wpisany do rejestru PESEL UKR.

Świadczenie przeznaczone jest na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

W Mieście i Gminie Krotoszyn obsługę jednorazowego świadczenia pieniężnego realizuje KCUS. Wniosek składa osoba uprawniona, jej przedstawiciel ustawowy, opiekun tymczasowy albo osoba sprawująca faktyczną pieczę nad dzieckiem.

W 2023 roku wypłacono świadczenia dla **131 osób** uprawnionych na łączną kwotę **39 300,00 zł.**

21.2. Świadczenie pieniężne na zakwaterowanie i wyżywienie

Podmiotom, w tym osobom fizycznym, które zapewniły zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, przybyłym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa oraz obywatelom Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przysługuje świadczenie pieniężne z tego tytułu.

Świadczenie przyznawane jest za okres faktycznego zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, nie dłużej niż za okres 120 dni. Okres wypłaty świadczenia może zostać przedłużony obywatelowi Ukrainy w przypadku, gdy:

1) posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
2) posiada dokument potwierdzający I lub II stopień niepełnosprawności wydany w ramach ukraińskiego systemu orzekania o niepełnosprawności,

- przysługuje za osobę niepełnosprawną, za osobę sprawującą nad nią opiekę i za każde małoletnie dziecko tych osób;

3) ukończył 60 rok życia (kobiety) albo 65 rok życia (mężczyźni);
4) jest kobietą w ciąży lub osobą wychowującą dziecko do 12 miesiąca życia - przysługuje za kobietę w ciąży i za każde jej małoletnie dziecko lub za opiekuna wychowującego dziecko do 12 miesiąca życia i za wszystkie jego małoletnie dzieci;
5) samotnie sprawuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opiekę nad trojgiem i więcej dzieci - przysługuje za opiekuna i za każde małoletnie dziecko;
6) małoletnim, którzy przybyli na terytorium RP bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nimi oraz małoletnim, którzy przed przybyciem na terytorium RP byli umieszczeni w pieczy zastępczej - przysługuje za małoletniego, za opiekuna tymczasowego ustanowionego dla małoletniego oraz za wszystkie małoletnie dzieci opiekuna tymczasowego.

Maksymalną wysokość świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy ustalona została na kwotę 40 zł za osobę dziennie.

Do końca 2023 roku zostało złożonych **269 wniosków przez osoby, instytucje,** które zapewniły, na własny koszt zakwaterowanie oraz wyżywienie obywatelom Ukrainy. Łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła **782 320,00 zł**.

21.3. Świadczenia z pomocy społecznej

KCUS przyznawał obywatelom Ukrainy, którzy przekroczyli granicę po 24 lutego 2022 r. i zostali wpisani do rejestru PESEL świadczenia z pomocy społecznej na podstawie art. 29-30 ustawy z dnia ustawy z dnia

12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa.

W roku 2023 pomocą w formie dożywiania organizowanego w placówce oświatowej **objęto 23 dzieci z terenu Ukrainy**, które przybyły do Polski w związku z konfliktem zbrojnym. Tym samym każde dziecko, niezależnie od kryterium dochodowego, miało możliwość skorzystania z pomocy w formie obiadu przez okres dwumiesięczny. W przypadku dzieci uczęszczających do przedszkola pomoc udzielana była także w formie śniadania i podwieczorku. Na ten cel wydano **łącznie 7 467,00 zł.**

Udzielono również pomocy w formie zasiłków stałych **33 obywatelom Ukrainy** na łączną kwotę **103 779,03 zł** a także zasiłki okresowe w kwocie **6 499,06 zł.**

21.4. Świadczenie rodzinne

Stosownie do treści art. 26 ust. 1 specustawy w celu zapewnienia wsparcia materialnego rodzinom ukraińskim oraz osobom będącym obywatelami Ukrainy, które przybyły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi, KCUS przyznaje i wypłaca świadczenia rodzinne.

Warunki przyznawania świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy są takie same jak dla obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, określone w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

W 2023 roku **63 obywatelom Ukrainy** wypłacono świadczenia rodzinne wraz ze składkami społecznymi na kwotę **270 888,44 zł**, w tym:

- zasiłki rodzinne na kwotę 53 706,78 zł;
- dodatki do zasiłku rodzinnego na kwotę 29 254,00 zł;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka na kwotę 9 000,00 zł;
- świadczenia rodzicielskie na kwotę 70 671,10 zł;
- zasiłki pielęgnacyjne na kwotę 28 922,56 zł;
- świadczenie pielęgnacyjne 62 213,00 zł.

21.5. Pomoc materialna dla uczniów

Na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, obywatelowi Ukrainy mogła być przyznana pomoc materialna o charakterze socjalnym na zasadach określonych w rozdziale 8a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

KCUS w 2023 r. przyznał 8 **uczniom**, będącym obywatelami Ukrainy uczęszczającymi do polskich szkół, stypendium szkolne. Kwota wypłaconych w 2023 r. świadczeń wyniosła **8 328,00 zł.**

22. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I INSTYTUCJAMI

KCUS nawiązuje liczne kontakty i współpracę z instytucjami, organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi Kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, pracodawcami, stowarzyszeniami, które podobnie jak KCUS, działają w obszarze polityki społecznej. W 2023 roku w celu zapewnienia pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej KCUS współpracował z licznymi podmiotami, zarówno z terenu samej gminy jak i spoza niej, w tym z organizacjami pozarządowymi, realizującymi zadania w obszarze pomocy społecznej.

Centrum w 2023 roku współpracowało w szczególności z:

- **Polskim Czerwonym Krzyżem, Zarządem Rejonowym w Krotoszynie,** kontynuowano współpracę w zakresie przekazywania nieodpłatnie żywność ze sklepów DINO, podopiecznym tut. KCUS, z pomocy tej skorzystało **656 osób**, w ilości 4.161,80 kg o łącznej wartości 29 432,93 zł; na bieżąco współpracowano w zakresie realizacji usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- **Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu** na podstawie umowy partnerskiej w celu realizacji projektu „Wielkopolski System Opieki Seniora na lata 2023-2024". Projekt finansowany jest ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego. Realizacja projektu polega na świadczeniu usługi teleopieki opartej na prowadzeniu całodobowego telecentrum obsługiwanego przez ratowników medycznych i monitorowaniu tych osób za pomocą opasek bezpieczeństwa. Miasto i Gmina Krotoszyn **otrzymała 15 teleopasek**, a ich odbiorcami są osoby w wieku 60+ z Naszej Gminy. Projekt kończy się 30 grudnia 2024 r.
- **Zespołem Szkół Ponadpodstawowych nr 2 w Krotoszynie i Centrum Krotoszyńskich Inicjatyw -** dzięki współpracy w okresie Bożego Narodzenia zorganizowano „Wigilię dla wszystkich". Zadanie polegało na przygotowaniu posiłku (barszcz, smażona ryba, pierogi, kapusta, ciasto słodycze oraz kawa. Na zakończeniu każdy uczestnik Wigilii otrzymał paczkę żywnościową. Prócz rodzin najbardziej potrzebujących wsparcia znalazły się również osoby samotne objęte usługami opiekuńczymi, osoby bezdomne przebywające w Noclegowni oraz rodziny z Ukrainy. **Łącznie 120 osób.**

W 2023 roku KCUS współpracował także z różnymi instytucjami, w szczególności z:

- **powiatowymi centrami pomocy rodzinie**: wymiana informacji i doświadczeń, w zakresie kierowania do domów pomocy społecznej, współpraca w zakresie pieczy zastępczej, okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- **ośrodkami pomocy społecznej:** w zakresie przeprowadzania wywiadów środowiskowych, pracy socjalnej, wymiana informacji i doświadczeń;
- **powiatowym urzędem pracy** w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach w celu przeciwdziałaniu i zapobieganiu bezrobociu, odzyskania zdolności funkcjonowania w środowisku osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym; ponadto wymiana opinii, informacji, doświadczeń między pracownikami KCUS a pracownikami Urzędu celem wypracowania wspólnych działań na rzecz aktywizowania osób bezrobotnych;
- **z policją i strażą miejską** - obejmowała w szczególności obszary wsparcia osób bezdomnych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie; wsparcia seniorów i osób niepełnosprawnych; działań opiekuńczo-wychowawczych na rzecz dzieci i młodzieży; wsparcia dla rodzin dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem, w tym: w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza w przypadkach interwencji dot. stosowania przemocy w rodzinie (wspólne podejmowanie działań interwencyjnych), przeprowadzanie pracy socjalnej w środowisku w asyście funkcjonariusza Policji (w sytuacjach zagrożenia w czasie wykonywania czynności służbowych), monitorowanie miejsc, w których mogą przebywać osoby bezdomne (pustostany, piwnice, ogródki działkowe) przez pracowników socjalnych i Policję (wspólne wyjazdy);

- **sądem rejonowym -** w zakresie wydania zarządzeń odnośnie władzy rodzicielskiej w środowiskach wskazujących na zaniedbywania dzieci, kierowania osób na leczenie psychiatryczne bez zgody uczestnika, kierowania do domów pomocy społecznej bez zgody uczestnika w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia osoby lub środowiska;
- **kuratorami sądowymi** - wymiana informacji na temat podopiecznych KCUS, a w szczególności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, nieprawidłowościach w sprawowaniu opieki nad dziećmi;
- **aresztami śledczymi, zakładami karnymi** - wymiana informacji na temat osadzonych w szczególności osób kwalifikowanych do zwolnienia lub też będących w trakcie zwalniania;
- **prokuraturą rejonową** - składanie wniosków o wszczęcie postępowania w przypadku zgłoszenia przemocy w rodzinie, podejrzenia o wykorzystywanie seksualne, zaniedbywanie lub w innych spraw wymagających rozpoznania wychodzącego poza zakres kompetencji pracownika socjalnego;
- **służbą ochrony zdrowia, w tym lekarzami rodzinnymi, pielęgniarkami środowiskowymi** – w sprawach dotyczących wydawania zaświadczeń o stanie zdrowia klientów, wypełniania dokumentów dla osób ubiegających się o skierowanie do domów pomocy społecznej lub zakładów opiekuńczo-leczniczych, itp.;
- **placówkami oświatowymi** w zakresie działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodzin, wymiana wiedzy i doświadczeń między specjalistami (pedagog, pracownik socjalny, asystent rodziny) działającymi na rzecz tej samej rodziny, współpraca w zakresie przyznawania dzieciom posiłków;
- **Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krotoszynie** - w celu zwiększenia skuteczności wspólnych przedsięwzięć w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, a także przy tworzeniu i w realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Krotoszyn na lata 2022-2025;
- **instytucjami leczenia uzależnień** - celem uzyskania diagnozy w zakresie uzależnienia od alkoholu oraz kierowania osób uzależnionych i współuzależnionych na terapię;
- **parafiami z terenu Miasta i Gminy Krotoszyn oraz z Caritasem Archidiecezji Kaliskiej** w zakresie m.in. realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym;
- **Zarządem Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krotoszynie** - w zakresie poprawy warunków i rozwiązania problemów mieszkaniowych lokalnej społeczności, w szczególności dotyczące zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na niskie dochody lub szczególnie trudną sytuację życiową, wymiana informacji w sprawie zadłużeń czynszowych;
- **sołtysami/przewodniczącymi rady osiedli** - współpraca w zakresie trafnego kierowania wsparcia dla mieszkańców środowisk wiejskich/miejskich;
- **Urzędem Miejskim w Krotoszynie** - w zakresie zadań realizowanych przez KCUS;
- **ZUS, KRUS** - w celu uzyskania renty, emerytury, weryfikacji uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego;
- **lokalnymi mediami** (prasa, telewizja kablowa PROART s.c.) - współpraca w zakresie upowszechniania informacji o prowadzonej działalności KCUS, o formach pomocy i możliwościach uzyskania wsparcia przez mieszkańców Miasta i Gminy Krotoszyn, a także o prowadzonych działaniach na rzecz obywateli z Ukrainy.

23. WNIOSKI Z ROZEZNANIA POTRZEB I POTENCJAŁU WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH

Realizowanie zadań z zakresu lokalnej polityki społecznej Miasta i Gminy Krotoszyn oznacza dla KCUS realizację usług społecznych oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu oraz ponownemu włączeniu najsłabszych grup mieszkańców do aktywnego życia społecznego. Nawiązując do dokumentów

strategicznych Miasta i Gminy Krotoszyn, w których określone zostały kierunki rozwoju, Krotoszyńskie Centrum Usług Społecznych w zakresie merytorycznej odpowiedzialności jednostki za realizację zadań w zakresie lokalnej polityki społecznej wskazuje poniżej na istotne elementy w zakresie przygotowania i realizacji projektów oraz programów w obszarze rozwiązywania lokalnych problemów społecznych, które obejmują m.in.: wnioski i rekomendacje.

WNIOSKI

1. Spada liczba urodzeń i tym samym dynamicznie i systematycznie maleje liczba ludności. Związane jest to również z migracjami zewnętrznymi oraz zagranicznymi, jak również brakiem meldunku osób, które zamieszkują na terenie miasta i gminy Krotoszyn.
2. Spada liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, natomiast wzrasta w wieku poprodukcyjnym. Z prognoz demograficznych na lata 2011-2035 wynika, że w Mieście i Gminie Krotoszyn nastąpi dalszy wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym.
3. Obserwowany jest coraz bardziej dynamiczny wzrost mieszkańców osiągających tzw. wiek sędziwy (powyżej 90 lat), w którym drastycznie wzrasta ryzyko nagłego pogorszenia stanu zdrowia i obniżenia ogólnej sprawności fizycznej, skutkujące znacznym ograniczeniem dostępu do usług i świadczeń oraz uczestnictwa w życiu społecznym. Jednocześnie od dłuższego czasu obserwuje się zmiany zachodzące w funkcjonowaniu rodziny, które powodują konieczność przejęcia funkcji opiekuńczej nad osobą starszą przez system zabezpieczenia społecznego.
4. W porównaniu do 2022 roku zwiększyła się liczba osób samotnie gospodarujących, korzystających z systemu pomocy społecznej.
5. Problemy długotrwałych lub ciężkich chorób, ubóstwo, niepełnosprawność oraz trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego w dalszym ciągu utrzymują się w czołówce powodów udzielania pomocy i wsparcia z sytemu pomocy społecznej, realizowanej na rzecz mieszkańców.
6. Brak do tej pory usług całodobowych świadczonych poprzez zaoferowanie miejsc w mieszkaniach wspomaganych, mobilnych specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania, szkoleń dla opiekunów osób starszych, usług sąsiedzkich.
7. Odnotowano znaczny wzrost zasiłków stałych, które zostały wypłacone uchodźcom wojennym z Ukrainy.
8. Zaobserwowano występowanie trudności w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym obywateli Ukrainy przebywających w Polsce w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
9. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych rok rocznie wzrasta. w roku 2022 liczba dzieci umieszczonych wyniosła 60 natomiast w 2023 r. wzro0sła o 10 dzieci.
10. Wzrasta liczba osób wymagających skierowania do domu pomocy społecznej o profilu dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych i chorych psychicznie.
11. Zaobserwowano wzrost osób korzystających z usług opiekuńczych w szczególności z powodu wieku i choroby.
12. Zmniejsza się liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne w związku ze wzrostem najniższego wynagrodzenia i brakiem zwiększenia progu dochodowego uprawniającego do przyznania świadczeń rodzinnych.
13. Spada liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
14. Rośnie liczba gospodarstw domowych pobierających dodatki mieszkaniowe.
15. Pomimo wyższych planowanych wydatków na zadania z zakresu polityki społecznej nie zabezpieczają one w pełni potrzeb na realizację tych zadań. Przewiduje się wystąpienie braków m. in. na realizację wypłat dodatków mieszkaniowych, opłacenie kosztów pobytu mieszkańców Miasta i Gminy Krotoszyn

w domach pomocy społecznej, realizację zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

REKOMENDACJE

1. Dalsze działania w zakresie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, w tym wypracowanie i wdrożenie rozwiązań, które umożliwią „niezależne życie" tak, aby jak najdłużej utrzymać mieszkańców w swoich środowiskach, gdzie czują się najlepiej, a tym samym ograniczać liczbę osób w placówkach całodobowych.
2. Realizacja zadań związanych z procesem dostępności dla osób z niepełnosprawnościami poprzez modernizację istniejącej infrastruktury, w tym budowa windy w siedzibie Krotoszyńskiego Centrum Usług Społecznych oraz rozwój tzw. narzędzi technologicznych do kontaktów z mieszkańcami.
3. Kompleksowe wsparcie rodzin wieloproblemowych poprzez podejmowanie działań z zakresu polityki prorodzinnej.
4. Dalsza rozbudowa wsparcia psychologicznego, psychoterapeutycznego i psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży, a także dla osób dorosłych w związku ze zwiększającym się z roku na rok zapotrzebowaniem na tego rodzaju wsparcie.
5. Podjęcie działań na rzecz zapewnienia nowej siedziby/lokalu do istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, które funkcjonują w strukturach Krotoszyńskiego Centrum Usług Społecznych.
6. Zwiększenie w planie finansowym wydatków m.in. na realizację wypłat dodatków mieszkaniowych, opłacenie kosztów pobytu mieszkańców Miasta i Gminy Krotoszyn w domach pomocy społecznej, realizację zadań z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
7. Wspieranie rodzin w działaniach mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej.
8. Potrzeba zapewnienia ciągłości działań podejmowanych na rzecz osób bezdomnych.
9. W stosunku do rodzin wychowujących nieletnie dzieci, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zagrożonych wykluczeniem społecznym należałoby udzielać szeroko rozumianej pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem roli asystenta rodziny, a także rozszerzyć oferty poradnictwa specjalistycznego. Kontynuowanie zatrudnienia i rozwijanie form pracy asystentów rodziny w celu umożliwienia powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej oraz zapobiegania odbieraniu dzieci z rodzin do pieczy zastępczej.
10. Rozwijanie i wzmacnianie roli asystentów rodziny i rodzin wspierających, jako efektywnej formy pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi lub znajdującymi się w kryzysie.
11. Pozyskanie rodzin zainteresowanych pełnieniem roli rodziny wspierającej.
12. Utrzymanie i wzmocnienie działań aktywizująco-wspierających, kierowanych do całych rodzin korzystających z pomocy społecznej, szczególnie przez rozwój pracy socjalnej, usług społecznych i działań profilaktycznych zapobiegającym występowaniu problemów społecznych.
13. Dalszy rozwój usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
14. Utworzenie i prowadzenie mieszkań wspomaganych w oparciu o art. 53 ustawy o pomocy społecznej dla osób pełnoletnich, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki.
15. Rozwijanie form zatrudnienia społecznego w celu ograniczenia ubóstwa poprzez prace społecznie użyteczne i interwencyjne.
16. Podejmowanie dalszych intensywnych działań w celu powiększenia gminnego zasobu mieszkaniowego, szczególnie o mieszkania socjalne, co niewątpliwie przyczyni się zmniejszenia ryzyka wzrostu liczby osób pozostających bez dachu nad głową, w szczególności zmniejszy skalę występowania bezdomności.

17. Utrzymanie zasobów kadrowych Krotoszyńskiego Centrum Usług Społecznych na poziomie zabezpieczającym realizację wszystkich zadań określonych w ustawach szczegółowych z obszaru pomocy społecznej i polityki społecznej.
18. Kontynuacja podnoszenia kwalifikacji pracowników Krotoszyńskiego Centrum Usług Społecznych, w szczególności poprzez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, wizytach studyjnych.
19. Dowartościowanie ekonomiczne pracowników KCUS - adekwatne wynagrodzenie w kontekście znacznego ryzyka zawodowego (pracownicy są przeciążeni zadaniami, ciągłym ich wzrostem, trudną pracą z klientami), olbrzymia odpowiedzialność powoduje wypalenie zawodowe pracowników; z roku na rok przybywa zadań do realizacji, nowe procedury wymagają od pracowników większego nakładu pracy w tym samym czasie, ciągłego dokształcania się).
20. Kontynuacja aktywności projektowo-konkursowa mającej na celu pozyskiwanie nowych źródeł finansowych na podejmowanie działań skierowanych do społeczności lokalnej w obszarze pomocy społecznej i rodziny.
21. Dalszy rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3, ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie zadań realizowanych z obszaru pomocy społecznej i rodziny.
22. Dalsza rozbudowa infrastruktury informatycznej, która będzie służyć wzrostowi dostępności elektronicznych usług społecznych poprzez dostosowanie sieci i urządzeń sieciowych do funkcjonowania Centrum, a także rozwój funkcjonalności stron internetowych niezbędnych do profesjonalnego świadczenia usług społecznych drogą elektroniczną.

Źródłem finansowania realizacji wielu sformułowanych powyżej rekomendacji będzie projekt „Krotoszyńskie Centrum Usług Społecznych”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (FEW), Priorytet 6 Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym (EFS+), Działanie 6.13 Usługi społeczne i zdrowotne.

24. Spis Tabel

Tabela 1. Plan dochodów i wykonanie wg źródeł w 2023 r. 9
Tabela 2. Plan wydatków i wykonanie wg źródeł finansowania w 2023 r. 9
Tabela 3. Plan wydatków i wykonanie w podziale na działy w 2023 r. 10
Tabela 4. Wydatki KCUS poniesione w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. 10
Tabela 5. Typy rodzin objęte pomocą społeczną w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. 13
Tabela 6. Powody przyznania pomocy społecznej w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. 14
Tabela 7. Przyznane świadczenia pieniężne i niepieniężne w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. 16
Tabela 8. Zasiłki stałe przyznane w 2023 r. 17
Tabela 9. Zasiłki okresowe przyznane w 2023 r. 18
Tabela 10. Zasiłki celowe przyznane w 2023 r. 19
Tabela 11. Koszty poniesione przez gminę za pobyt w domach pomocy społecznej w 2023 r. 25
Tabela 12. Dane dotyczące świadczonych usług opiekuńczych w 2023 r. 28
Tabela 13. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu" w 2023 r. 32
Tabela 14. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny w 2023 r. 34
Tabela 15. Realizacja dodatków mieszkaniowych w 2023 r. 44
Tabela 16. Wypłacone świadczenia rodzinne w 2023 r. 49
Tabela 17. Opłacone składki emerytalne, rentowe i zdrowotne w 2023 r. 49
Tabela 18. Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego w 2023 r. 51
Tabela 19: Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych w 2023 r. 52
Tabela 20. Należności i zwroty wypłaconych świadczeń alimentacyjnych w 2023 r. 52
Tabela 21. Realizacja dodatku węglowego w 2023 roku 54
Tabela 22. Realizacja dodatków z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła w 2023 r. 55